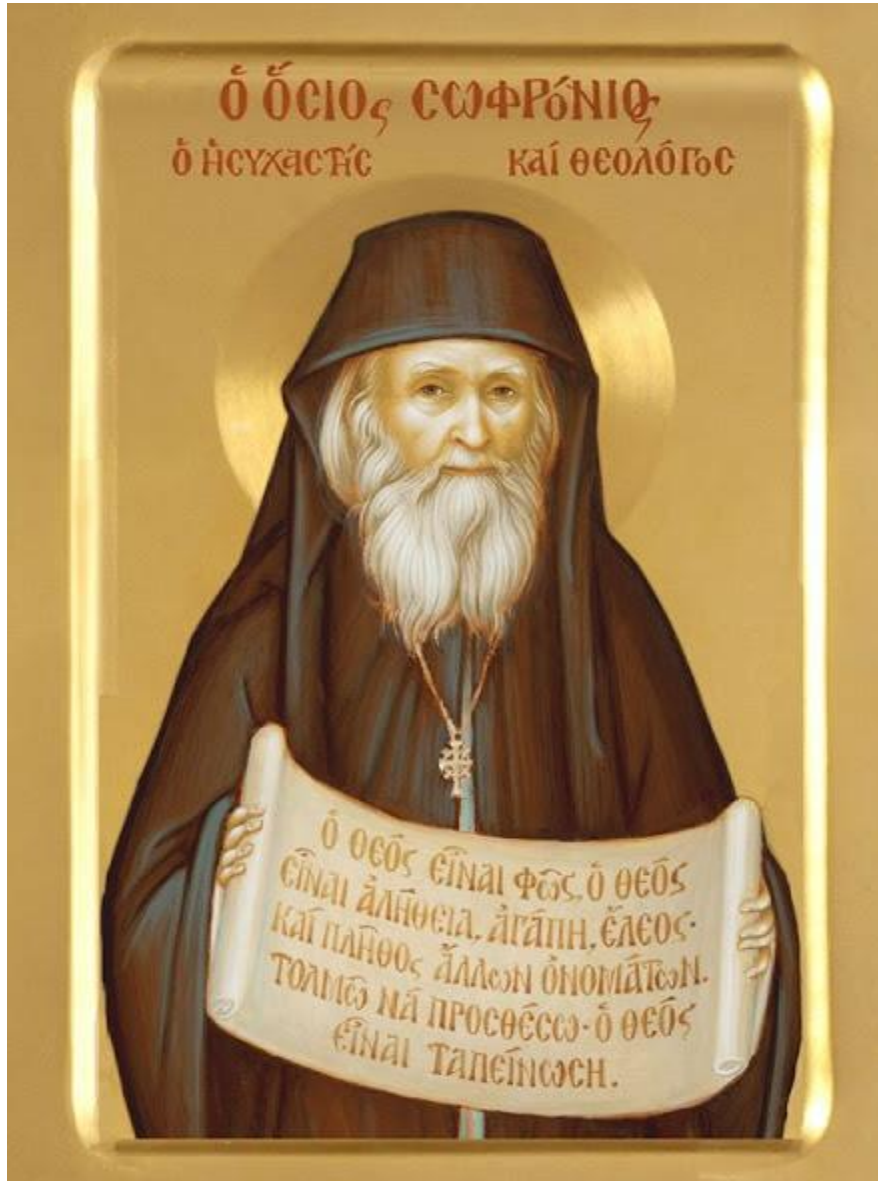

Περὶ σύγχρονων Ἀγιοκατατάξεων - Ἡ περίπτωση τοῦ ἀγίου Σωφρονίου.

τοῦ Βασίλειου Εὐσταθίου, Δρ. Φυσικοῦ, πτ. Θεολογίας (Τμ.Κοιν.Θ.ΕΚΠΑ).

1. Εἰσαγωγή.

Τὰ τελευταῖα χρόνια στὸ Ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας εἰσήλθαν γνωστοὶ μας γέροντες μετὰ ἀπὸ τὶς αἰτήσεις γιὰ τὴν ἀγιοκατάταξή τους, ποὺ ἀκολούθησαν τὴν κοίμησή τους, οἱ ὁποῖες ἔγιναν τελικὰ ἀποδεκτὲς τὸν χρόνο ποὺ ἔκρινε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Παρακάτω θὰ ἐξετάσουμε συντόμως ποιά ἀναγκαῖα στοιχεῖα συνηγοροῦν στὴν ἀγιότητα

τῶν γερόντων αὐτῶν καὶ ὁδήγησαν τελικῶς στὴν ἀγιοκατάταξή τους, ποὺ ἐφόσον ὑπῆρχαν, καθιστοῦν τὶς τυχῶν ἀντιδράσεις καὶ ἀμφιβολίες σὲ κάποιες λίγες μόνο περιπτώσεις, χωρὶς πραγματικὰ ἐρείσματα, ἀτυχεῖς καὶ ἄστοχες, προερχόμενες κυρίως ἀπὸ τὴν ἀναξιοπιστία στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὰ κίνητρά του. Σὲ ὅσα γράφουμε παρακάτω δὲν θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τέτοιου εἴδους ὑποψίες, ποὺ δὲν ἀγγίζουν τὸ θέμα καθαυτὸ στὴν οὐσία του, τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ τὸ θέμα μας ἐδῶ, δηλαδή ἂν ὄντως μαρτυρεῖται ἢ ὄχι ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ ἐν λόγῳ καὶ ἐν ἔργῳ ἀγιότητα τῶν γερόντων αὐτῶν.

2. Περὶ τῆς Ἀγιοκατάταξης τῶν Ἑλλήνων Γερόντων τοῦ τελευταίου αἰῶνα.

Θὰ ξεκινήσουμε μὲ τὸν ἅγιο Παῖσιο. Ὁ ἅγιος γέροντας Παῖσιος μᾶς ἄφησε πλήθος σοφοῦς λόγους, συμβουλές καὶ προφητείες, ἐνῶ μὲ τὶς προσευχές του βοήθησε χιλιάδες ἀνθρώπους καὶ ὅταν ἦταν ἐν ζωῇ, καὶ ἀκόμα βοηθάει ἀπὸ τὸν οὐρανό, καὶ ἅς κατηγορήθηκε γιὰ πολλὰ καὶ διάφορα ἀπὸ διάφορους, καὶ ἐν ζωῇ καὶ μετὰ θάνατον, ὅπως γιὰ ὑπερβολές στὰ λεγόμενά του ἢ γιὰ μὴ ἔγγυρες προφητείες. Χρειάζεται προσοχή ὅμως, γιὰτὶ ὄντως κυκλοφοροῦν καὶ ὑπερβολικοὶ λόγοι καὶ μὴ ἔγγυρες προφητείες, ποὺ φέρονται νὰ ἀνηκοῦν στὸν ἅγιο Παῖσιο, ἐνῶ εἶναι δημιουργήματα κάποιων ποὺ ἐκμεταλλεύονται τὸ ὄνομά του. Προσοχή λοιπὸν στὶς πηγές πρὶν πιστέψουμε κάτι ὅτι εἶπε ὁ Ἅγιος. "Ὅχι βέβαια καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀγιότητά του κρίνεται καὶ τὸ ἀλάνθαστό του, ὅμως καὶ κάτι λάθος ἢ ὑπερβολικὸ νὰ εἶχε πεῖ, δὲν θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι Ἅγιος, κρίνοντας ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ὅσων εἶπε καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀκέραιας βιοτῆς του, ἔχοντας ὀρθόδοξο φρόνημα λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὅπου τὸ ἀσκητικὸ καὶ φιλόπονο, θυσιαστικὸ πνεῦμα του τὸ συνόδευε καὶ τὸ πλήθος τῶν θαυμάτων, ποὺ ὁ Θεὸς ἐπιτελοῦσε μὲσω τοῦ Ἁγίου του ποὺ τὸν εὐαρεστοῦσε, ἀλλὰ καὶ ἀκόμα μὲσω αὐτοῦ ἐπιτελεῖ.

Προσωπικὰ μαρτυρῶ μεταξὺ ἄλλων τὸ ἐξῆς γεγονός. Βάδιζα σὲ κεντρικὸ δρόμο μεγάλης κυκλοφορίας στὴν Ἀθήνα ἐπιβαρυμένος πολὺ ψυχολογικὰ λόγῳ κάποιας σοβαρῆς δυσκολίας ποὺ ἀντιμετώπιζα. Καθῶς περπατοῦσα καὶ ὅλα μοῦ φάνταζαν μαῦρα, μὲ τὰ αὐτοκίνητα νὰ τρέχουν ἀσταμάτητα ἀριστερά μου καὶ πλήθος κόσμος νὰ περιμένει τὰ λεωφορεῖα σὲ στάση δεξιά μου, καθῶς ἔσκυψα πρὸς στιγμὴ τὸ βλέμμα μου, αὐτὸ συναντήθηκε μὲ μιὰ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου πάνω στὸ ὁδόστρωμα. Καθῶς τὴν ἄγγιξα στὸ χέρι μου καὶ

τὴν σήκωσα, ὁ οὐρανὸς ξανάγινε γαλανὸς ἀπὸ πάνω μου καὶ μιὰ ἀνεξήγητη χαρὰ μὲ ἔκανε νὰ ξεχάσω τὸ πρόβλημά μου. Τελικά, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ τὸ τότε πρόβλημά μου εἶχε αἴσια ἔκβαση. Δὲν χρειάζεται ὁ Ἅγιος νὰ ἀναστήσει νεκροὺς μπροστά μου ἢ νὰ μετακινήσει ὄρη γιὰ νὰ πιστέψω τὴν ἀγιότητά του, ἀλλὰ αὐτὸ καὶ κάποια ἄλλα παρόμοια γεγονότα μοῦ ἀρκοῦν γιὰ νὰ πειστῶ.

Ὅμοιες εἶναι οἱ περιπτώσεις γιὰ τὸν ἅγιο Πορφύριο τὸν Καυσοκαλυβίτη καὶ γιὰ τὸν ἅγιο Ἰάκωβο Τσαλίκη, ποὺ ἔζησαν μέσα στὸν κόσμο, βοηθῶντας καὶ χαροποιῶντας ὅλους ὅσους πρόστρεχαν στὸ πετραχήλι τους, ἐνῶ ταυτόχρονα οἱ ἴδιοι ἔφεραν τὸ βάρος τῶν δικῶν τους σοβαρῶν ἀσθενειῶν. Τὰ θαύματα ποὺ ἐπιτελέσαν ἦταν πολλὰ καὶ ἐν ζωῇ, καὶ ἀκόμα περισσότερα μετὰ θάνατον. Ὁ ἅγιος Πορφύριος μᾶς ἄφησε καὶ τὸ νέο μοναστήρι Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, ποὺ ἔκτισε μὲ πολλοὺς κόπους, στὸ Μήλεσι.

Ὅσο γιὰ τὸν ἅγιο Ἀμφιλόχιο Μακρὴ τῆς Πάτμου διακρίθηκε ὡς λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν γιὰ τὴν προσφορά του μὲ θεῖο ζήλο καὶ μοναχικὸ φρόνημα ὡς πνευματικὸς πατέρας ποὺ δίδασκε τὴν νοερὰ προσευχή, ὅπως τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ τὸν ἅγιο Νεκτάριο καὶ ἄλλους ἡσυχαστὲς καὶ ὡς ἱεραπόστολος στὰ Δωδεκάνησα κατὰ τοῦ ἰταλικοῦ προσηλυτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοῦ. Ζώντας ὀρθόδοξα ὡς τὸ τέλος μέσα ἀπὸ σταθερὸ ἀσκητικὸ ἀγῶνα καὶ θυσιαστικὴ ἀφιέρωση στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἄφησε τὴν τελευταία του πνοή στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου ἀφήνοντας πίσω του πλήθος πιστῶν ποτισμένων μὲ τὰ νάματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐνισχυμένων μὲ πλήθος πνευματικῶν ἐφοδίων.

Αὐτὸ ἄξιζε καὶ ὁ ἅγιος Δανιήλ ὁ Κατουνακιώτης, ὁ ἀπλανῆς, διακριτικὸς, σοφὸς πνευματικὸς ὁδηγὸς ποὺ ἴδρυσε τὸ ἡσυχαστήριον τῆς ὁμώνυμης ἀγιορείτικης ἀδελφότητας καὶ ἔδειξε σὲ πλήθος ἀνθρώπων τὴν ὀρθόδοξη ὁδὸ καὶ συμβούλεψε, παρηγόρησε καὶ στήριξε πολλοὺς μὲ τὶς ἐπιστολὲς καὶ τὶς πραγματείες του, ἐνῶ καθοδήγησε ἀπλανῶς μὲ τὴν ἀσκητικὴ ἐμπειρία του καὶ τὸν φωτισμένο νοῦ του, μετέπειτα ἀγίες μορφές, ὅμως τὸν Ἰωσήφ τὸν ἡσυχαστή, διατηρώντας βαθιὰ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μὲ σύγχρονά του πνευματικὰ ἀναστήματα, ὅπως ὁ ἅγιος Νεκτάριος, καὶ δικαίως λοιπὸν ἀγιοκατάχθηκε.

Ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ἀμφισβητήθηκε ὡς πρὸς τοὺς ἡσυχαστικοὺς τρόπους του, ὅπως καὶ τὶς ἐπιλογές του ἐν καιρῷ κινδυνευοῦσης τῆς πίστεως. Ὅμως τὰ ὄράματά του καὶ τὰ θεῖα μηνύματα ποὺ τὸν κράτησαν σὲ κοινωνία μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, πληροφορώντας τον ὅτι «ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται στὸ

Οίκουμενικό Πατριαρχεῖο στήν Κωνσταντινούπολη» ἔχουν ἀποδειχθεῖ μέσα στοῦ πέρασμα τοῦ χρόνου καί μέ τήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων γνήσια καί οἱ ἐπιλογές του ἀπλανεῖς καί ὀρθές. Πῶς λοιπόν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἀγιοκαταταχθεῖ αὐτὸς ὁ γνήσιος ἀσκητῆς καί ἐφάμιλλος τῶν ἁγίων μεγάλων ἀσκητῶν τοῦ παρελθόντος, ποὺ χάρις στήν πνευματικὴ του καθοδήγηση ἀναδείχθηκαν μετέπειτα πνευματικὰ ἀναστήματα, ποὺ συνέβαλλαν καθοριστικὰ στήν σύγχρονη ἀναγέννηση τοῦ μοναχισμοῦ;

Δὲν ἦταν λοιπὸν ἐπόμενο τὸ πνευματικὸ παιδί του, ὁ ἅγιος Ἐφραῖμ ὁ Κατουνακιώτης, ποὺ ἀναδειχθηκε γνήσιο τέκνο τῆς θεομίμητης θυσιαστικῆς ὑπακοῆς, ποὺ τὸν κατέστησε μοναχικὸ ὑπόδειγμα, ἀλλὰ καί μιμητῆς τοῦ ἁγίου γέροντος Ἰωσήφ στήν ἡσυχαστικὴ ζωή, νὰ καταταγεῖ καί αὐτὸς μεταξύ τῶν Ἀγιορειτῶν Ἀγίων;

Σχετικὰ μέ τὸν ἅγιο Ἱερώνυμο τὸν Σιμωνοπετρίτη, δὲν ἦταν τόσο ὁ ἀσκητικὸς ζήλος, μέ τήν λιτὴ δίαιτα καί τὸν ὕπνο σὲ καθιστὴ θέση, ὅσο τὸ ὅτι ὑπέμεινε σιωπηλὰ μέ ταπείνωση καί προσευχὴ τὶς συκοφαντίες ἐναντίων του γιὰ κακὴ οἰκονομικὴ διαχείριση, ποὺ εἶχαν ἀποτέλεσμα τὴν ἄδικη ἐκδίωξη του ἀπὸ τὸν ἡγουμενικὸ θρόνο, ὅπως καί ἐπίσης καί ἡ μετέπειτα φιλανθρωπικὴ προσφορὰ του πρὸς τὸν πλησίον καί ἡ πνευματικὴ στήριξη πλήθος πιστῶν μέ αὐταπάρνηση καί ἀγάπη γιὰ περισσότερο τῶν δυόμιση δεκαετιῶν μέχρι τέλους στοῦ μετόχι τῆς Ἀναλήψεως, ποὺ τὸν κατέστησε ἐφάμιλλο τῶν Ἀγίων.

3. Περὶ τῆς Ἀγιοκατάταξης τοῦ Γέροντος Σωφρονίου τοῦ Ἑσσεξ.

Μένει ἄλλη μιὰ περίπτωση ἀγιοκατάταξης ὡς σήμερα, τὴν ὁποία ἀφήσαμε τελευταία, γιὰτὶ σὲ αὐτὴ θὰ χρειαστεῖ νὰ ἐμμείνουμε παρακάτω περισσότερο, αὐτὴ τοῦ γέροντα Σωφρονίου τοῦ Ἑσσεξ. Αὐτὴ ἔχει τὴν ἰδιαιτερότητα ὅτι ἀντίθετα ἀπὸ τὶς ἄλλες παραπάνω περιπτώσεις, ὅπου οἱ ἅγιοι γέροντες ἦταν Ἑλληνες καί χωρὶς νὰ ἔχουν προχωρήσει στὰ γράμματα, ἐκτὸς τὸν Ἅγιο Δανιήλ ποὺ εἶχε ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὴν Εὐαγγελικὴ Σχολὴ τῆς Σμύρνης, καί μᾶς ἄφησε χειρόγραφές του ἐπιστολές καί πραγματεῖες, ὁ γέροντας Σωφρόνιος ἦταν Ρώσος, καί εἶχε ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὴν Κρατικὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Μόσχας, ἀφήνοντάς μας βιβλία καί ἐπιστολές ποὺ ὁ ἴδιος ἔγραψε.

Πολλές ἀμφιβολίες ἀκούστηκαν ἀπὸ διάφορες φωνές γιὰ τὴν ἀγιότητα τοῦ πατρός, πὺ ἐκφρασαν τὶς διαφωνίες τους γιὰ τὴν ἀγιοκατάταξή του, πρὶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ, ἀπὸ αὐτὴν. Παρακάτω θὰ παραθέσουμε τὰ βασικὰ σημεῖα ἀμφισβητήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα τοῦ γέροντα καὶ ἀντίρρησης στὴν ἀγιοκατάταξή του, ἐξηγῶντας γιὰ κάθε ἓνα ποιῆς παρανοήσεις, ποιὰ ἄγνωστα σχετικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ καὶ ποιῆς παραβλέψεις καὶ συγχύσεις λόγω ἀδυναμίας ἢ καὶ ἀπὸ σκόπιμη πρόθεση ὁδήγησαν στὸ νὰ ἐκφραστοῦν τέτοιες ἀπόψεις.

1) Τὸ πρῶτο ἐρώτημα πὺ ἔχει τεθεῖ εἶναι πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ γέροντας νὰ χειροτονηθεῖ, ἀφοῦ εἶχε γίνει βουδιστὴς καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀπαγορεύουν νὰ χειροτονηθεῖ ὅποιος ἔχει στὸ παρελθὸν ἀλλαξοπιστήσει. Ἡ παρανόηση ἐδῶ εἶναι ὅτι ὁ γέροντας δὲν ἦταν ποτὲ βουδιστὴς, ἀλλὰ μόνο γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα (ὀκτῶ ἔτη) εἶχε ἐφαρμόσει τὴν βουδιστικὴ πρακτικὴ τοῦ διαλογισμοῦ, πράγμα πὺ συμβαίνει σήμερα ἀπὸ πολλοὺς βαπτισμένους Χριστιανούς, πὺ ναι μὲν βρίσκονται σὲ πλάνη, κάνοντας διαλογισμό, ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἔχουν ἀπαρνηθεῖ τὴν πίστη τους καὶ ἔχουν γίνει βουδιστές.

Ὁ γέροντας παρασύρθηκε λόγω τῆς ὅλης κατάστασης, ὅταν ἦταν νέος, ἀπὸ τὴν μιὰ τοῦ πρῶτου Παγκοσμίου Πολέμου, ὅπου ἑκατομμύρια νέοι πὺ πολεμοῦσαν στὸ Μέτωπο, καὶ ὄχι μόνο, ἔχαναν τὴν ζωὴ τους, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τῆς κομμουνιστικῆς λαίλαπας ἐντὸς τῆς Ρωσίας, μὲ ἐπίσης πολλὰ ἑκατομμύρια νεκρούς, γεγονότα τὰ ὅποια ἢ εὐαίσθητη ψυχὴ του δὲν μποροῦσε νὰ τὰ διαχειριστεῖ, καὶ ἔτσι βρέθηκε, ὅπως καὶ ὅλος ὁ κόσμος, σὲ ψυχολογικὸ ἀδιέξοδο, μπροστὰ στὸ ὁποῖο κατέφυγε στὶς βουδιστικὲς πρακτικὲς, μὴ γνωρίζοντας τὴν δαιμονικὴ τους φύση.

Μάλιστα αὐτὴ ἡ νεανικὴ περιπέτειά του, καὶ ἡ βιωματικὴ γνώση ἐκ τῶν ἔσω, πὺ ἀπέκτησε ἐξαιτίας της, σχετικὰ μὲ τὶς πλάνες τῶν ἀνατολικῶν θρησκείων πὺ ἐκμηδενίζουν τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, στὴ κίνησή τους πρὸς τὸ «Μὴ Ὄν», ὅταν πια ὁ γέροντας ἐπέστρεψε πια στὴν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, μετὰ ἀπὸ τὴν προσευχὴ του μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ πὺ τὸν εἰσάκουσε, τὸν φώτισε καὶ τὸν ἐλευθέρωσε, καὶ τὴν μετάνοιά του μετὰ δακρύων ἐφ' ὄρου ζωῆς πὺ ἀκολούθησε, τότε μέσω τῶν βιβλίων του ὅπου κατέγραψε ὅλη του αὐτὴ τὴν θλιβερὴ ἐμπειρία βοήθησε πλήθος ἀνθρώπων, ὅταν ὁ νεοβουδισμὸς σάρωνε τὸν Δυτικὸ Κόσμο. Γιὰ παράδειγμα

ὁ Κλάους Κένεθ ποὺ ἦταν Καθολικός, ἀλλὰ στράφηκε στὶς ἀνατολικὲς θρησκείες γιὰ νὰ βρεῖ τὴν ἀλήθεια, μετὰ τὴν χρόνια σεξουαλικὴ κακοποιησὴ του ἀπὸ Καθολικὸ ἱερέα, ὅταν μετὰ ἀπὸ πολλὲς ταλαιπωρίες καὶ δαιμονικὲς ἐπιθέσεις, γνώρισε τὸν γέροντα Σωφρόνιο, τὸν ἐλευθέρωσε ὁ Κύριος ἀπὸ τὶς ἀνατολικὲς πλάνες καὶ τὸν ὁδήγησε νὰ βαπτιστεῖ Ὁρθόδοξος Χριστιανός.

Ἐπομένως ὁ ἅγιος γέροντας δὲν εἶχε κώλυμα ἱεροσύνης καὶ σὲ αὐτὸ συνάδει ὅτι εἶχε χειροτονηθεῖ διάκονος ἀπὸ τὸν ἅγιο Νικόλαο Βελιμίροβιτς, ἐνῶ χειροτονήθηκε ἱερέας στὴν Ἱερὰ Μονὴ Παντελεήμονος ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Σιλουανοῦ, ὅπου προφανῶς γνώριζαν πολὺ καλὰ ὅλο τὸ ἱστορικὸ του καὶ τὴν νεανικὴ περιπέτειά του.

Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος γέροντας Σωφρόνιος εἶχε γράψει σχετικὰ μὲ τὴν ἱερωσύνη του: « Ἡ ἀγαθὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐπέτρεψεν εἰς ἐμὲ ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν νὰ τελῶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν, καὶ ἐκάστην φοράν, ἐν αὐτῷ ἢ ἐκείνῳ τῷ μέτρῳ, ἡσθανόμην τὴν συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν λατρείαν ταῦτην. Διὰ τῆς λειτουργικῆς προσευχῆς ἡ ψυχὴ βυθίζεται ἐν τῷ ὠκεανῷ τῶν ἀνθρωπίνων παθημάτων. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, λίαν καταστρεπτικοῦ διὰ τὴν Ρωσίαν, ὕστερον δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ρωσικῆς Ἐπαναστάσεως (μετὰ τοῦ ἀπεριγράπτου χάους τοῦ ἐμφυλίου πολέμου), ἀπετυπώθησαν ἐν τῇ ψυχῇ μου ἐσαεῖ τὰ ἀπαρακλήτα μαρτύρια πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

Ἐγὼ ὁ ἴδιος εὕρισκόμην ὑπὸ συνθήκας ἐνδεχομένου ὀλέθρου ἐν τῇ ἀνενδότῳ καὶ ἀνεξελέγκτῳ ἐκείνῃ θυέλλῃ (τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου). Ὁ Κύριος ὅμως διὰ θαυμαστοῦ τρόπου διεφύλαξεν ἐμὲ ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. Οὐδέποτε ἐφόνευσά τίνα. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ἡ ὥρα νὰ λάβω τὴν εὐλογίαν τῆς ἱερωσύνης, τότε δὲν εὔρισκον λόγους εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν μου διὰ τὸ τοσοῦτον ἐξαίρετον ἔλεος Αὐτοῦ πρὸς ἐμέ. Οὐχὶ μόνον δὲν ἔβαλον κατὰ τίνος, ἀλλὰ ἐλπίζω ὅτι καὶ εἰς οὐδένα ἐπέφερον ἐκουσίως ὀρατὴν βλάβην – ἐκτὸς ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ θλίψωμεν τίνα ἐκ τῶν περιξ ἡμῶν ζώντων καὶ μόνον ἐκ τοῦ ἀπλοῦ γεγονότος τῆς παρουσίας ἡμῶν. Ἐνεκα τούτου δὲν ὑπήρξεν ἐν ταῖς πράξεσι τῆς ζωῆς μου κανονικὸν κώλυμα διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἱερωσύνης».

2) Τὸ δεῦτερο ἐρώτημα ποὺ ἔχει τεθεῖ εἶναι περὶ τοῦ τρόπου ἴδρυσης τῆς Μονῆς, καθὼς σὲ αὐτὴ ἐγκαταβιώνουν ἐκπρόσωποι καὶ τῶν δύο φύλων, πράγμα ρητῶς ἀπαγορευμένο ἀπὸ τοὺς ἱεροῦς κανόνες καὶ τὴν ἐκκλησια-

στική παράδοση ως σαφώς γνωστόν. Ὡστόσο ἡ δημιουργία τῆς ἱερᾶς μονῆς μὲ τὴν παρούσα μορφή ἔγινε ἀναμφισβήτητα ἐξ' ἀνάγκης, κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, πού συμμερίστηκε τὸ πρόβλημα πού ὑπῆρχε γιὰ νὰ γίνει ἡ μονὴ κατὰ τὴν παράδοση καὶ τὸ ὁποῖο ἔγγειται στὴν ἰδιότυπη ἀντίληψη τῶν Ἑγγλων γιὰ τὰ δύο φύλα. Αὐτὴ γίνεται ἀντιληπτὴ ἂν ἀναλογιστοῦμε τὴν θέση τους γιὰ τὶς γυναῖκες μέσα στὴν θρησκεία, ὅπου τοὺς ἦταν ἀδύνατον νὰ δεχθοῦν ὅτι μποροῦν σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἄνδρες νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὴν ἱερωσύνη, ἀλλὰ καὶ τὴν περαιτέρω «τόλμη» τῶν Ἀγγλικανῶν νὰ θεωρήσουν ὡς κάτι φυσικὸ καὶ ἀποδεκτὸ τὴν κατάστασι τῆς ὁμοφυλοφιλίας. Ἔτσι, ἡ πιθανὴ φυλετικὴ διάκρισι σὲ ἓνα «ἀνδρικό» μοναστήρι πού βρίσκεται ἀνάμεσά τους, θὰ ἀποτελοῦσε γιὰ τοὺς Ἑγγλους πρόκλησι καὶ δύσκολα θὰ τὸ ἀποδέχονταν εἰρηνικά, ὅπως ἀντιθέτως μπόρεσε νὰ συμβεῖ ὅταν στὸ ἴδιο μοναστήρι παρουσιάστηκαν νὰ μονάζουν κάποιοι καὶ ἀπὸ τὰ δύο φύλα. Αὐτὸ βέβαια μποροῦσε νὰ γίνει μόνο μὲ τὸν μεγάλου προσωπικό ἀγώνα τοῦ γέροντα καὶ τὴν ἄνωθεν εὐλογία καὶ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ γίνει τελικὰ εὐπρεπῶς, προσεκτικῶς καὶ ἐπιτυχῶς. Τὸ ἐγχείρημα ἦταν γιὰ τὸν γέροντα Σωφρόνιο μιὰ ἐξαίρεσι πού δὲν εἶναι κατάλληλη πρὸς μίμησι, πού ἔγινε ἐξ' ἀνάγκης, ὥστε νὰ μπορέσει νὰ ὑπάρξει αὐτὴ ἡ ὁδοὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν μέσῳ μιᾶς πνευματικῆς ἀφιλόξενης ἐρήμου. Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Γέροντας ἔλεγε ὅτι ὁ τύπος τῆς Μονῆς πού ἵδρυσε δὲν εἶναι κάτι τὸ συνηθισμένο καὶ ὅτι δὲν τὸν συστήνει, οὔτε τὸν ἐπιβάλλει ὡς πρότυπο σὲ κανένα. Ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀνάγκης σὲ ἓνα ὀρισμένο τόπο καὶ χρόνο.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ διευκρινήσουμε ὅτι τὰ κελιά τῶν μοναζουσῶν εἶναι σὲ διαφορετικὸ κτίριο καὶ σὲ ἀπόστασι, ἀπὸ τὸ κτίριο πού βρίσκονται τὰ κελιά τῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ τὰ διακονήματα εἶναι διαφορετικά. Βρίσκονται μαζὶ μόνο στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν τράπεζα. Εἶναι χαρακτηριστικὰ τὰ ὅσα ἔχει γράψει γιὰ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου στὸν Ἑσσεξ ὁ ἴδιος ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης: «Ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν εὐλογίαν καὶ σκέπην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἦν ὑπερηγάπα καὶ βαθέως ἐσέβετο, ἵδρυσε ἀληθῶς μιάν "καινὴν πολιτείαν", ἐν νέον ὑπερῶν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐνθα μοναχοὶ καὶ ἀπλοῖ πιστοὶ ἐκ διαφόρων ἐθνῶν, γλωσσῶν καὶ παραδόσεων, συνήρχοντο καὶ συνέρχοντο ἄχρι τοῦδε ἐπὶ τὸ αὐτό, ζῶντες καὶ ἀναπνέοντες διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ καὶ διὰ τῆς μετοχῆς εἰς τὸ κοινόν ποτήριον». Στὴν Ἱερὰ Μονὴ πού ἵδρυσε ὁ ἅγιος Γέροντας βιώνεται ἡ

Ἡσυχαστικὴ Παράδοση μὲ τὸ ἀσκητικὸ πνεῦμα καὶ τὴν νοερὰ προσευχή, ποὺ τὴν κάνει ἐφάμιλλη μὲ τὶς πιὸ ἀσκητικὲς μονὲς τῆς Ἑλλάδος, καὶ μέσα σὲ αὐτὴν τὴν ἡσυχαστικὴ καὶ ταπεινὴ, πλὴν ὅμως ζεστή, ἀτμόσφαιρα ἔλκεται πλήθος πιστῶν, ποὺ γνωρίζουν πολὺ καλά ὅτι ἐκεῖ δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ κανένας λόγος καὶ δικαίωμα σκανδάλου, παρὰ μόνο αὐτὸς ὁ τόπος προξενεῖ τὴν ἀνάπαυση καὶ τὴν ἀγάπη ἐκ βάθους καρδίας .

3) Τὸ τρίτο σημεῖο ἀμφισβητήσεως ἀφορὰ τὴν σχέση τοῦ ἁγίου Γέροντος μὲ τὸν Δαυὶδ Μπάλφουρ, ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ἐνῶ βαπτίστηκε Ὁρθόδοξος, ἔγινε μοναχὸς καὶ χειροτονήθηκε ἱερέας, στὴν συνέχεια ἐγκατέλειψε τὴν ἱεροσύνη, ἀλλὰ καὶ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ ἐργαζόταν γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδας τοῦ Ἀγγλίας στὶς ὑπηρεσίες πληροφοριῶν, ἔχοντας μάλιστα παντρευτεῖ καὶ ἀποκτήσει ἕνα παιδί, χωρὶς ὁ γέροντας νὰ παύσει νὰ ἐπιμένει στὴν ἀγάπη τοῦ πρὸς αὐτόν. Πολλοὶ ἔχουν ἰσχυριστεῖ ὅτι ὁ πράκτορας τῆς «Ἰντέλιτζενς Σέρβις» ἦταν ἤδη πράκτορας, ὅταν διακονοῦσε ὡς ἱερέας, καὶ μετέφερε ὅσα μάθαινε ἀπὸ τὶς ἐξομολογήσεις τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας στοὺς Ἄγγλους, ἢ ἄλλοι ἔχουν διαδώσει ὅτι ὁ παπὰ Δημήτρης, ὅπως λεγόταν, δὲν χειροτονήθηκε στὴν πραγματικότητα ποτέ. Πολλοὶ πάλι τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι εὐθύνεται καὶ γιὰ τὴν αυτοκτονία τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἀλεξάνδρου Κορυζή καὶ ἄλλοι ὅτι ἔπαιξε ρόλο στὰ Δεκεμβριανά. Πρὶν ἀπὸ τὴν Συμφωνία τῆς Βάρκιζας ἀποκαλύφθηκε ὅτι δὲν ἔπαψε νὰ συνομιλεῖ μὲ ἐξέχοντα σχετικὰ τῶν τότε γεγονότων πρόσωπα. Κάποιοι ὑποστήριξαν ὅτι ἔπαιξε ὑποπτο ρόλο καὶ στὸ σχηματισμὸ τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ, ὑπὸ τὸν ἄλλοτε διοικητὴ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, Δημήτρη Μάξιμο. Ὁ παπὰ Δημήτρης πέταξε τὰ ράσα, ὅταν ἀναχώρησε μὲ τὸ τελευταῖο πρὸς ἐκκένωση ἱστιοφόρο, τὸ «Κορινθία», ἀπὸ Πειραιὰ πρὸς Κάιρο, πέντε μέρες πρὶν μποῦν στὴν Ἀθήνα οἱ Γερμανοί, μάλλον ὅταν εἶχε φθάσει στὸν προορισμὸ του, ὅπου ἔμεινε μέχρι τὴν ἀπελευθέρωση, ξαναγυρνώντας τότε γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν δράση του ὡς στέλεχος τῆς Βρετανικῆς Πρεσβείας.

Ὁ Δαυὶδ Μπάλφουρ ἀποτελεῖ, πραγματικά, μία τραγικὴ φιγούρα. Κάποτε ὁ ἴδιος ὁμολόγησε: «Ἡ ζωὴ μου εἶναι μία θλιβερὴ ἀμφιταλάντευση» καὶ ἀκόμα στὸ ἀποκορύφωμα: «Ἐχασα τὴν πίστη ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ποὺ κατέχει τὴν ἀλήθεια σὲ ὅλο τὸ πλήρωμά της». Τὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν τὰ χαρακτήρισε ὡς «χρόνια τελείας ἀθεΐας». Παρόλα αὐτὰ σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν δύσκολη γι' αὐτὸν περίοδο ὁ Γέροντας Σωφρόνιος δὲν ἔπαψε

νά προσεύχεται γι' αυτόν, νιώθοντας ότι έχει ευθύνη για την ψυχή του Μπάλφουρ. Αύτην τήν σχέση του με τόν Μπάλφουρ, πολλοί δέν τήν κατενόησαν και δέν τήν είδαν με καλό μάτι, φθάνοντας νά υποπτευθοῦν ἀκόμα καί τόν γέροντα μπροστά στα ὅσα διέπραττε τὸ ἀγαπητό του αὐτὸ πρόσωπο, ποὺ ἔφθαναν νά προβάλλονται ἐνίοτε ὡς ἐγκλήματα κατὰ τῆς δικῆς μας πατρίδας. Ἐφθασε ὡς καί νά ἀκουστεῖ ὅτι ὁ γέροντας ἦταν πράκτορας τῶν Ἑγγλέζων. Ὅμως τὸ θαῦμα ἔγινε καί μετὰ ἀπὸ 22 χρόνια, τὸ 1962, ὁ Μπάλφουρ ἦρθε μετὰ τὴν ἐνδράκρυσ ἐυχὴς τοῦ γέροντα σὲ ἐπίγνωση καί μετὰ τὴν χάρη τοῦ Κυρίου, ποὺ δέχεται τοὺς πάντες μετανοοῦντες ἐπανήλθε, παρακαλῶντας νά γίνει ἀποδεκτὸς στὴν Μητέρα ὄλων μας Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς λαϊκὸς πλέον. Ὁ πατέρας Νικόλαος στὴν Ἱερὰ Μονὴ στὸ Ἑσσεξ σημειώνει: «Ἀπὸ ἐκείνη τὴν στιγμή ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὁ Μπάλφουρ φρόντιζε μετὰ ἐπιμέλεια τὴν πίστη του στὴν Ὁρθοδοξία, μεταλαμβάνοντας συχνὰ τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων. Πολλοὶ θυμοῦνται τὰ καυτὰ δάκρυα μετανοίας, ποὺ ἔχυνε στὴ θεία Λειτουργία. Ἀπὸ τότε ἀνανεώθηκε καί ἡ πνευματικὴ ἐπαφή του μετὰ τόν γέροντα Σωφρόνιο». Ὁ ἅγιος γέροντας Σωφρόνιος γιὰ τὸν ἀγῶνα ποὺ ἔκανε νά τὸν κερδίσει γράφει: «Ἡ ἐμπειρία τῆς πνευματικῆς πατρότητος εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσα, ἀλλὰ ἡ ἄσκησή της, δηλαδὴ ὁ ἀγῶνας στὴν καρδιά τοῦ ἀδελφοῦ ἐναντία στὸ πάθος ποὺ τὸν βασανίζει, ὑπερβολικὰ δύσκολη. Μὲ ἄλλα λόγια εἶναι ἀνάγκη νά τὸν δεχθεῖς στὴν καρδιά σου καί νά ζήσεις τὸν πειρασμό του ὡς προσωπικὰ δικό σου». Στὸν Μπάλφουρ τοῦ ἀπεύθυνε ὁ Γέροντας τὰ ἐξῆς λόγια τοῦ Ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου: «διὰ πολλῆς ὑπομονῆς καί πόνου σφοδροῦ, καί καθημερινῶν δακρύων, ἀγκαλὰ καί σὺ δέν ἐγνώρισες κανένα ἀπὸ τούτα ὅπου ἐδοκίμασα ἐγὼ διὰ σέ». Ἡ ἀγάπη τοῦ Ἁγίου γέροντα ἔφθανε στὸν τάφο καί πέρα ἀπὸ αὐτόν: «Σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θὰ προσεύχομαι γιὰ σᾶς ὡς τὸν τάφο καί, ἂν ὁ Κύριος δώσει σέ μένα τὸν ἄθλιο τέτοια χάρη, τότε καί μετὰ τὸν θάνατό μου θὰ προσεύχομαι γιὰ σας, ὡς τὴν πιὸ ἀγαπητὴ καί συγγενὴ σέ μένα ψυχή».

Ὅταν εἶχε πιά ἐπιστρέψει στὴν Ἐκκλησία ὁ Μπάλφουρ συνέχιζε νά μαθαίνει τί λεγόταν γι' αὐτόν στὴν Ελλάδα καί εἶχε πολλὰ φορὲς σκεφθεῖ νά ἀπαντήσῃ στὶς ὑπερβολικὲς κατηγορίες – συκοφαντίες αὐτές, ὅπως ἔγραψε σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων κ. Μεθόδιο καί μετέπειτα Μητροπολίτη Πισιδίας: «Εἶμαι 85 ἐτῶν (ἐνάμιση χρόνο πρὶν κοιμηθεῖ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1989) καί τὰ τελευταία 42 χρόνια ὑπῆρξα ἀντικεί-

μενο τῆς πιο χυδαίας συκοφαντίας, ἡ ὁποία, ἀνθρωπίνως εἰπεῖν, ἔχει καταστρέψει ἀνεπανόρθωτα τὴν ζωὴ μου. Ἐν τούτοις, ὑπακούοντας στὸν πνευματικό μου πατέρα, τὸν Ἀρχιμανδρίτη Σωφρόνιο, δὲν ἔχω ποτὲ ἀνταπαντήσει ἢ ἐκστομίσει μιὰ λέξη γιὰ αὐτοάμυνα, ἀλλὰ ἔχω μάθει νὰ παίρνω κυριολεκτικῶς κατὰ λέξη τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ: «Μακάριοι ἐστε ὅταν ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ» (Μτ. 5, 11). Ὁ Μητροπολίτης Πισιδίας εἶχε γράψει: «Ἀπέβαλε τὸ ἱερατικὸ σχῆμα, γιατί ἔχασε τὴν πίστη του. Ὅταν ἀνάνηψε καὶ ἤθελε νὰ ἐπανέλθει στὴν ἐνεργὸ διακονία τῆς ἱερωσύνης ἦταν ἀδύνατο, γιατί στὸ μεταξὺ εἶχε συνάψει πολιτικὸ γάμο. Ἡ γυναίκα του, μοῦ εἶπε τὸν ἀπειλοῦσε πῶς θ' αὐτοκτονοῦσε, ἐὰν τὴν ἐγκατέλειπε γιὰ νὰ μείνει Μοναχός. Ἔτσι παρέμεινε μετέωρος μέχρι τοῦ θανάτου του. Μοῦ ζήτησε νὰ τὸν ἐπαναφέρω στὴν ἐνεργὸ ἱερωσύνη καὶ τὸν παρέπεμψα στὸ Ρῶσο Μητροπολίτη Ἀντώνιο, γιατί ἦταν κληρικὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας. Ἡ ἀπάντηση ἦταν, φυσικά, ἀρνητική. Ἐρχότανε τακτικὰ στὴν Θ. Λειτουργία στὴν Ὁξφόρδη μὲ τὸ πρόσφορό του καὶ τὰ ὀνόματα γιὰ νὰ μνημονευθοῦν στὴν Ἱερὰ Προσκομιδῆ. Εἶχε μετανοιώσει πικρά, γιατί ἐξέπεσε τοῦ ἱερατικοῦ ὑπουργήματος. Ἐχω μερικὰ γράμματά του στὸ ἀρχεῖο μου. Παρακαλῶ τὸν Κύριο νὰ τὸν συγχωρήσει».

Συμπερασματικά, ὁ ἅγιος Γέροντας ἔκανε τὰ πάντα μὲ τὴν προσευχὴ του καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ νὰ ἐπαναφέρει μὲ μετάνοια στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τὸν Δαυὶδ Μπάλφουρ καὶ μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ τὰ κατάφερε. Ὅμως γιὰ νὰ τὸ πετύχει αὐτὸ πέρασε στὴν διάρκεια τοῦ μακροχρόνιου ἀγώνα του μέσα ἀπὸ πολλές πνευματικὲς καταστάσεις, γεγονὸς ποὺ τὸν κατέστησε ἱκανὸ πλέον νὰ μπορεῖ νὰ καθοδηγεῖ ἔμπειρα μὲ διάκριση τὰ πνευματικὰ του παιδιά, ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

4) Τὸ ἐπόμενο ζήτημα ποὺ ἔχει τεθεῖ ἀφορὰ τὰ μέλη τῆς ECOF, τὰ ὁποία ἔγιναν ἀποδεκτοὶ νὰ κοινωνοῦν στὴν Ἱερὰ Μονὴ στὸ Ἔσσεξ, χωρὶς νὰ εἶναι σὲ κοινωνία μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία – μόνο νὰ κοινωνοῦν καὶ ὄχι νὰ συλλειτουργοῦν. Στὴ μελέτη μας «Ὁρθόδοξια ἀλὰ Λατινικά (ἢ Δυτικοῦ Τυπικοῦ)» ἀναφέρουμε γιὰ τὴν ECOF («l'Église Orthodoxe Catholique de France» – «Ἐκκλησία Ὁρθόδοξη Καθολικὴ τῆς Γαλλίας») ὅτι σὲ αὐτὴν ὀδήγησαν οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν ἴδρυση μιᾶς δυτικοῦ τυπικοῦ Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἤδη ἀπὸ τὸν 19^ο αἰῶνα. Στὴν Γαλλία τὸ ἔργο ἄρχισε νὰ παίρνει «σάρκα καὶ ὀστά»

μέ τον Winnaert και τους διαδόχους του Eugraph Kovalevsky και τον [Lucien Chambault](#), υπό την σκέπη της Ρωσικής Έκκλησίας. Ο Kovalevsky έτοιμάσε για τὸ δυτικὸ τυπικὸ τὴν θεία λειτουργία του Αγίου Γερμανοῦ τοῦ Παρισιοῦ, μέχρι ποὺ τὸ 1953 διακόπηκε ἡ κοινωνία μετὴν τὴν Ρωσικὴ Έκκλησία, καθὼς αὐτὴ ζήτησε τὴν υιοθέτηση τοῦ ἀνατολικοῦ τυπικοῦ. Ἡ κοινωνία ἐπανήλθε μετὴν Ρωσικὴ Ὁρθόδοξη Έκκλησία Ἐκτὸς Ρωσίας (ROCOR) ἀπὸ τὸ 1959 ἕως τὸ 1966 χάρις στὸ Μητροπολίτη Anastasy Gribanovsky καὶ εἶχε ποιμενάρχη τῆς τὸν ἐκπρόσωπο τῆς ROCOR στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη Ἀρχιεπίσκοπο [John Maximovich](#) καὶ τότε ἡ δυτικοῦ τυπικοῦ Ὁρθόδοξη Έκκλησία τῆς Γαλλίας μετονομάστηκε ἀπὸ Ὁρθόδοξη Έκκλησία τῆς Γαλλίας σὲ ECOF. Τὸ 1964 ὁ Κοβαλέβσκι χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπ. Ἰωάννη Μαξίμοβιτς, ποὺ ἔχει πλέον ἀγιοκαταταχθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Έκκλησίας, σὲ ἐπίσκοπο, λαμβάνοντας τὸ νέο ὄνομα Ἰωάννης – Νεκτάριος. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μαξίμοβιτς τὸ 1966, ὁ Κοβαλέβσκι ἔμεινε ἐκτὸς κανονικῶν ὁρίων μέχρι τὸ θάνατό του τὸ 1970.

Τὸ 1972, ἡ ECOF ξαναβρήκε τὴν κανονικότητά της ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς [Ὁρθόδοξης Έκκλησίας](#) τῆς [Ρουμανίας](#). Τότε, ὁ Gilles Bertrand-Hardy χειροτονήθηκε ὡς ἐπίσκοπός της μετὸ ὄνομα Γερμανὸς τοῦ Saint-Denis. Τὸ 1993, μετὰ ἀπὸ μακρόχρονη σύγκρουση μετὴν Σύνοδο τῆς Ὁρθόδοξης Έκκλησίας τῆς Ρουμανίας σχετικά μετὴ θεωρούμενες κανονικὲς παρατυπίες ἐντὸς τῆς ECOF, ἡ πρώτη ἀπέσυρε τὴν εὐλογία της ἀπὸ τὴν δεύτερη καὶ ἔτσι διεκόπει ἡ μεταξύ τους κοινωνία. Ἄν καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Έκκλησία τῆς Ρουμανίας ἔπαυσε τὸν Bertrand-Hardy ἀπὸ ὅλα τὰ ἱερατικά του καθήκοντα, ἀπόφαση ποὺ δὲν ἔγινε ποτὲ ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν ECOF, ὡστόσο δημιούργησε μιὰ ἱεραρχικὴ θέση ὑπὸ τὸν ἀδελφὸ τοῦ Bertrand-Hardy, Ἀρχιεπίσκοπο Γρηγόριο, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ ἐκεῖνες τὶς ἐνορίες, ποὺ ἐπέλεξαν νὰ παραμείνουν σὲ κοινωνία μετὴν Ὁρθόδοξη Έκκλησία τῆς Ρουμανίας. Ἐπίσης κάποιες ἐνορίες τοῦ ECOF χωρίστηκαν ἀπὸ αὐτό καὶ ἤρθαν σὲ κοινωνία μετὴν γαλλικὴ ἐπισκοπὴ τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξης Έκκλησίας.

Μετὰ ἀπὸ ὅλα τὰ παραπάνω γίνεται σαφὴ ἡ πολυκύμαντη πορεία τῶν μελῶν τῆς ECOF, μέσα ἀπὸ ἕνα ἀγῶνα νὰ ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μετὴν Ὁρθοδοξία, ποὺ σὲ ἄλλες χρονικὲς στιγμὲς φαίνεται νὰ τοὺς εὐνοοῦν οἱ σχετικὲς συνθήκες καὶ τὰ ἀρμόδια πρόσωπα καὶ κάπως νὰ τὸ πετυχαίνουν, ἐνῶ σὲ ἄλλες χρονικὲς στιγμὲς μέσα ἀπὸ πιὸ δυσχερεῖς καταστάσεις παρουσιάζονται πάλι νὰ

ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας. Τὸ ἐγχείρημά τους γιὰ μιὰ δική τους αὐτόνομη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Γαλλία, ὅπου θὰ μπορούν νὰ ἔχουν τὸ δικό τους τυπικό, εἶναι ὅπωςδήποτε κάτι πολὺ δύσκολο, καὶ γι' αὐτό, ἐνῶ ἀναμφίβολα ὑπάρχουν ἀνάμεσά τους πολλοὶ καλοπροαίρετοι νὰ δεχθοῦν τὴν Ὁρθοδοξία, ὡστόσο καθὼς πάνε νὰ προχωρήσουν ἔχουν σημαντικὲς ἀστοχίες καὶ δὲν μπορούν νὰ κάνουν σημαντικὰ βήματα στὴν πνευματικὴ τους πρόοδο.

Ἀπὸ ὅλα τὰ παραπάνω μπορεῖ ὁ καθένας νὰ κατανοήσει τὴν στάση τοῦ ἁγίου γέροντα Σωφρόνιου ἀπέναντι στὰ μέλη τῆς ECOF, πού πολλές φορές ἐπισκέπτονταν τὸ μοναστήρι του, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τοὺς βοηθήσει στὴν δραματικὴ πορεία τους πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία καὶ μέσα στὴν συνεχῆ παλινδρόμησή τους νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ νιώθουν οἰκείοι στὴν Ὁρθοδοξία καὶ ὄχι ξένοι, ὥστε νὰ ἐδραιωθοῦν σὲ αὐτή, ὅπως ἐμπράκτως δείχνουν τὴν καλὴ διάθεση ὅτι θέλουν νὰ κάνουν. Ἔτσι ἐνεργοῦσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες σὲ τέτοιες περιπτώσεις μέσα σὲ ὅλη τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοση. Ἄλλωστε ὁ τρόπος πού ὁ ἅγιος Γέροντας τοὺς δέχθηκε ἦταν μὲ εὐλογία ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ σὲ συμφωνία μὲ τὴν Διορθόδοξο Ἐπισκοπικὴ Ἐπιτροπὴ στὴν Γαλλία, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων, ὅπως ὁ ἴδιος ἔχει ἐξηγήσει: «Ἡμεῖς πάντοτε καὶ ἐν παντὶ ἐδράσαμεν συμφώνως τῶν ὀδηγῶν τῆς ὑπευθύνου Μητρὸς Ἐκκλησίας, οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδενὶ ἐκκλησιαστικῷ ζητήματι λαβόντες ἰδίαν πρωτοβουλίαν. Αἱ σχέσεις ἡμῶν μετὰ τῶν μελῶν ἐκείνων τῆς καλουμένης Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροῦς ἐπισκέπτονται τὸ Ἱερὸν ἡμῶν Κοινόβιον, διέπονται ὑπὸ τῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν, ἅτινας ἐχάραξεν ἡ Διορθόδοξος ἐν Γαλλία Ἐπισκοπικὴ Ἐπιτροπὴ ἐσχάτως δ' ἐπαναδιετύπωσεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Στέφανος, Βοηθὸς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Ἱερεμίου (βλ. SOP, Νῦ 133, Δεκ. 1988, σ. 2-3). Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συνεννοήθημεν κατ' Ἰούνιον τοῦ 1975 ἤδη μετὰ τοῦ τότε Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, ἀνακύψαντος δὲ πρὸ διετίας προβλήματός τινός, ἐζητήσαμεν καὶ αὐθις, δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν ἀπὸ 24^{ης} Ἰουλίου 1987, ὀδηγίας παρὰ τοῦ ἀμέσου προκατόχου Ὑμῶν ἐν τῷ Θρόνῳ Θυατείρων, Σεβασμιωτάτου κ. Μεθοδίου πράξαντες εἶτα κατὰ τὴν ἐκείνου γνώμην».

5) Τὸ πέμπτο σημεῖο ἀμφισβητήσεως πρόκειται γιὰ τὸ ὅτι ὁ ἅγιος γέροντας Σωφρόνιος παρευρέθηκε στὴν Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία στις 12 Νοεμβρίου 1967, ὅπου ἦταν παρῶν καὶ ὁ Ἀγγλικανὸς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ

έπέτρεψε αὐτοῦ ὁ τότε Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας νὰ συνευ-
λογήσει μαζί του τὸ ποίμνιο.

Κατ' ἀρχὴν δὲν μπορούμε νὰ εἶμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ Γέροντας γνώριζε ἐκ
τῶν προτέρων τὴν παρουσία Ἀγγλικανοῦ «Ἀρχιεπισκόπου» στὴν Θεία
Λειτουργία ἢ πολὺ περισσότερο ὅτι θὰ τοῦ επέτρεπε ὁ Οἰκουμενικός
Πατριάρχης νὰ συμμετέχει ἐνεργὰ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο στὴν Θεία Λατρεία.

Καὶ ὅπωςδήποτε αὐτό, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ ὅλη τὴν ζωὴ τοῦ
Γέροντα πρὸ καὶ μετὰ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, πού δὲν ἐπανελάβε κάτι τέτοιο,
συνέβη παρὰ τὴν θέληση του, χωρὶς νὰ τὸν βρίσκει σύμφωνο. Καὶ εἶναι
προφανὲς τὸ χρέος του πού εἶχε νὰ παραβρεθεῖ στὴν τότε Θεία Λειτουργία
καὶ νὰ συλλειτουργήσῃ μὲ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος μόλις πρὸ
δύο ἐτῶν εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν σκέπη καὶ τὴν εὐλογία του τὴν Ἱερὰ Μονὴ Τιμίου
Προδρόμου στὸ Ἑσσεξ. Ἄφοῦ γινόταν ἡ Θεία Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχη μέσα στὸν δικό μας ἑλληνορθόδοξο Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ
τῆς Θεοῦ Σοφίας στὸ Λονδίνο, πῶς λοιπὸν θὰ ἀρνοῦταν νὰ παρευρεθεῖ σὲ
αὐτή, ἐπειδὴ θὰ ἦταν παρὸν ὁ Ἀγγλικανὸς «Ἀρχιεπίσκοπος», ὅπου ἂν ἔκανε
κάτι τέτοιο σὲ μιὰ τέτοια κρίσιμη περίοδο γιὰ τὴν ἐδραίωση τῆς παρουσίας
τοῦ μοναστηριοῦ στὴν Ἀγγλία, τότε δὲν θὰ παρουσιαζόταν ὄχι μόνο ὡς
ἀγνώμων στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, ἀλλὰ θὰ πρόσβαλλε καὶ τοὺς
Ἀγγλικανούς πού τὸν δέχθηκαν στὸν τόπο τους, μὴ συμμετέχοντας στὴν Θεία
Λειτουργία λόγω τῆς παρουσίας τοῦ «Ἀρχιεπισκόπου» τους. Πάντως, ἂν καὶ
βρίσκεται τὸ μοναστήρι σὲ τέτοιο περιβάλλον, αὐτὸ εἶναι ἓνα μεμονωμένο
γεγονός πού μαρτυρεῖται, ἐξ ἀνάγκης τῆς συγκεκριμένης κατάστασης στὴν
ὁποία ἔγινε, καὶ πέρα ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονὸς ὁ γέροντας ἀπέιχε ἀπὸ τέτοιες
τακτικές, σὲ συμφωνία μὲ τὴν ὅλη στάση ζωῆς πού εἶχε ἀπέναντι στὴν
σύγχρονη οἰκουμενικὴ κίνηση, μὲ τὸν τρόπο πού αὐτὴ πραγματοποιεῖται,
δηλαδὴ στάση ἀποχῆς.

Ἀπὸ τὸ τρίτομο βιβλίο τοῦ Γέροντα «Οἰκοδομῶντας τὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ
μέσα μας καὶ στοὺς ἀδελφούς μας» μπορούμε νὰ γνωρίσουμε τὴν στάση του
ἀπέναντι στὸν ἑτερόδοξο χριστιανικὸ κόσμο (ὅπως καὶ στὸν μὴ χριστιανικό),
β. στὸ ΠΣΕ καὶ γ. στὴν οἰκουμενικὴ κίνηση:

α. «Στὴ Δύση δὲν δόθηκε νὰ συλλάβῃ τὸ πλήρωμα τῆς ἀποκαλύψεως
σχετικὰ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ προσώπου-ὑποστάσεως στοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ στοῦ
ἀνθρώπινου εἶναι, ὅπως τὸ ἔχουμε ἐμεῖς στὴν Ὁρθοδοξία».

– «Ἡ ἀγγλικανική ἐκκλησία προτείνει τόν δικό της τύπο ἐνότητας, ὅπως δηλαδή παρουσιάζεται ἡ ἐνότητα τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας σέ ὅλο τόν κόσμο. Μερικοί τήν ὀνόμασαν ἐκκλησία-γέφυρα γιά τήν ἐνότητα. Οἱ ρωμαιοκαθολικοί σκέφτονται τήν ἐνότητα μόνο ὡς ὑποταγή ὅλων στόν ἐπίσκοπο Ρώμης».

– «Ἡ δική μας Ἐκκλησία διδάσκει τήν ἐκπόρευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μόνο ἀπό τόν Πατέρα, ἐνῶ στή Δύση λένε "καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ (Filioque), καί γιά αἰῶνες μένουμε χωρισμένοι. Προσωπικά, ἀσπάζομαι τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἀφήνω τούς ἄλλους νά σκέφτονται ὅπως θέλουν. Ἡ σκέψη μας, ὅμως, προχωρεῖ πέρα ἀπό τά ὅρια τοῦ κοσμικοῦ εἶναι καί μιλάει γιά τό πῶς ἦταν ὁ Θεός πρῖν ἀπό τή δημιουργία τοῦ κόσμου· ὅτι τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἐκπορεύεται ἀπό τόν Πατέρα, καί ὅτι ὁ Πατέρας εἶναι ἡ μόνη ἀρχή καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

– «Πῶς γίνεται, λοιπόν, νά ὑπάρχουν ὁμολογίες, πού νά μισοῦν καί νά καταδιώκουν τίς ἄλλες; Τώρα παρατηρεῖται διωγμός τῶν Ὁρθοδόξων σέ ὅλο τόν κόσμο. Καί πῶς προκαλοῦμε τό μῖσος αὐτό; Ἐμεῖς φοβόμαστε «καί μύγα νά προσβάλλουμε». Μᾶς μισοῦν, ὅμως, περισσότερο ἀπό ὅ,τι τούς ἐγκληματίες. Καί αὐτό δέν εἶναι καθόλου φαντασία, ὅπως γνωρίζουμε ἀπό τήν πεῖρα μας. Ἀλλά, ἄς μή ταράσεται ἡ καρδιά σας· πιστεύετε στόν Θεό, πιστεύετε στόν Χριστό καί συνεχίστε τή ζωή αὐτή. Αὐτός εἶπε : "Ὅπως μίσησαν ἐμένα ἄδικα, ἔτσι θά μισήσουν καί ἐσᾶς γιά τό ὄνομά μου. Συνεπῶς, μή χάνετε τή βασική θεωρία : τῆς ζωῆς χωρίς ἁμαρτία»!

β. «Γνωρίζετε ὅτι στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν ὑπάρχουν δεκάδες θεολόγοι, διδάκτορες τῆς θεολογίας, καί ὅλοι σκέφτονται διαφορετικά, ὅλοι μιλοῦν διαφορετικά. Ὁ Μπερντιάγιεφ ἔλεγε ὅτι ἡ ζωή εἶναι πολύ ἐνδιαφέρουσα ἀπό τόν πλοῦτο τοῦ περιεχομένου της· ὅταν συναντοῦμε ἕνα ἄλλο πρόσωπο, ἀνακαλύπτουμε ἄλλες ἀπόψεις, ἄλλες προσεγγίσεις, ἄλλες ιδέες, ἄλλες πορεῖες, καί αὐτή ἡ διαφορά τῶν προσεγγίσεων, τῶν ιδεῶν, τῶν θεωριῶν συνιστᾷ τόν πλοῦτο τῆς ζωῆς μας. Στήν Ἁγία Τριάδα, ὅμως, δέν ἰσχύει αὐτό. Γιά τά Τρία Πρόσωπα δέν ὑπάρχει παρά μόνο μία θέληση, μία βασιλεία, μία δόξα. Στή Μονή, ἐπίσης, δέν εὐχόμαστε ὁ καθένας νά ἔχει δικές του προσωπικές σκέψεις. Αὐτό δέν εἶναι ἀπόδειξη πλοῦτου. Ὁ πλοῦτος συνίσταται στήν ἀληθινή γνώση τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ μας. Ἄν Τόν γνωρίζουμε μέ τήν ἴδια τή ζωή μας καί μέσα στή σάρκα μας, τότε, μετά τόν

θάνατο, θά είμαστε ακόμη πιό πολύ ένωμένοι μαζί Του. Ὁ ἅγιος Ἀρσένιος ὁ Μέγας υπέφερε πάνω στή γῆ, διότι ὁ καθένας εἶχε τή δική του θέληση, τίς δικές του ιδέες. Ἔλεγε ὅτι στόν Οὐρανό τό πλήθος τῶν σεσωσμένων ἔχει τήν ἴδια σκέψη, τήν ἴδια στάση».

– «Τί σημαίνει «ὀρθοδοξία»; Ἡ ὀρθοδοξία εἶναι μία ἐνδιάθετη ἀντίληψη-γνώση πῶς νά συναντήσῃ κανεῖς τόν Χριστό, τόν ἀληθινό Χριστό. Τώρα, στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν υπάρχουν περισσότερες ἀπό διακόσιες διαφορετικές ὁμολογίες. Αὐτό εἶναι δυνατόν, διότι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ εἶναι λόγος τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀπολύτου Εἶναι, ἀλλά ἐμεῖς δέν εἶμαστε στό ἐπίπεδο αὐτό».

– «Γιατί ἡ Ἐκκλησία διαχωρίστηκε σέ τόσο μεγάλο ἀριθμό διαφορετικῶν ὁμολογιῶν; Στή Γενεύη, στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, συμμετέχουν περίπου 200 ὁμολογίες. Στό οἰκουμενικό αὐτό κίνημα ὑπάρχει μιᾶ ἐσφαλμένη ἀντίληψη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία κάθε ὁμολογία φέρει ἕνα μέρος τῆς ἀληθείας, ἀλλά καμιᾶ δέν ἔχει τήν ἀληθινή γνώση τοῦ Ἀπολύτου. Ὅσοι μιλοῦν μέ τόν τρόπο αὐτό μπορεῖ νά φαίνεται πῶς ἔχουν δίκαιο. Ἀλλά, τό λάθος τους εἶναι ὅτι, βλέποντας τούς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, παρατηροῦν τήν παρουσία τοῦ σκότους τῆς πτώσεως σέ ὅλους τούς ἀντιπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, καί καταλήγουν στό συμπέρασμα ὅτι κανένας δέν γνωρίζει τήν ἀλήθεια, ἀλλά ὅτι ὁ καθένας κατέχει ἕνα κομμάτι».

γ. «Δέν λαμβάνω μέρος στήν οἰκουμενική κίνηση. Ἡ ἰδέα μου, ὅμως, ἦταν ἡ ἐξῆς : νά συγκεντρώνεσθε καί νά ἐξετάζετε πῶς εἶναι δυνατόν νά ζήσουμε χωρίς ἁμαρτία. Ἔρχονται διακόσιοι διδάκτορες θεολογίας καί ὁ καθένας λέει τίς θεωρίες του, φανερώνοντας ἔτσι τήν ἄγνοια καί τήν ἀμάθειά του. Ἄς παραθέσουμε ἕνα ἀπό τά λάθη : Μερικοί μελετοῦν ὅλες τίς θρησκείες καί στή θεωρητική αὐτή γνώση τῆς ἱστορίας ὅλων τῶν θρησκειῶν καί τοῦ περιεχομένου τῶν διδασκαλιῶν βλέπουν τήν παγκοσμιότητά τους. Ὁ Κύριος, ὅμως, λέει : Ἐἴς ὑμῶν ἐστίν ὁ Πατήρ καί εἴς ὁ διδάσκαλος, ὁ Χριστός. Καί αὐτός ὁ Διδάσκαλος Χριστός φέρει μέσα Του ὀλόκληρη τήν κτίση».

– «Ἡ διδαχὴ τοῦ Γέροντα σέ κάθε κείμενό του φθάνει ὡς τά ἔσχατα ὅρια. Γιά τή μετάνοια, λοιπόν, λέει ὅτι μετανουῶμε, δέν εἶμαστε ἄμεμπτοι, ἐφόσον δέν ἀποκτήσαμε τέτοια κατάσταση, ὥστε νά ζοῦμε ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ὡς περιεχόμενο τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς μας. Αὐτό εἶναι ἡ παγκοσμιότητα τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἀδύνατον νά τήν ἐννοήσουμε ὡς «παγκοσμιότητα γνώσεως», ὅπως

τείνουν νά φρονοῦν μερικοί πολυμαθεῖς, ὅτι δηλαδή κατορθώνεται, ὅταν ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει καί τόν Χριστιανισμό καί τόν Βουδισμό καί τόν Ἰσλαμισμό καί τόν Κομφουκιανισμό καί τόν Μαρξισμό καί ὅλα τά ἄλλα. Ἡ παγκοσμιότητα δέν εἶναι γνώση τῶν ποικίλων ἀπόψεων τοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι ἐπί τῆς γῆς, ἀλλά εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, πού ἀγκαλιάζει τά πάντα· εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία μοῦ φαινόταν στήν ἀρχή ὡς κάτι τό ἀνάξιο καί ψυχολογικό, ἀλλά ὕστερα ἀποκαλύφθηκε στή συνείδησή μου ὡς δύναμη ὄντολογική, πού ἐνοποιεῖ».

Ἐπίσης στό βιβλίο τοῦ ἁγίου Γέροντα «Ἀγώνας Θεογνωσίας – Ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου μέ τόν Δ. Μπάλφουρ» γράφει γιά τὸ α. καί τὸ γ.:

α. – «Πιστέψτε με, ἀγαπητέ, ὅτι, ἂν κάποτε ἐπιτρέπω στόν ἑαυτό μου νά χρησιμοποιεῖ τούς ὄρους “Καθολικοί” καί “Καθολικισμός” ὑποδεικνύοντας τίς ἀνεπάρκειες καί τά λάθη τους, τό κάνω ὄχι μέ σκοπό νά τούς διασύρω (νά μέ φυλάξει ὁ Κύριος ἀπό κάτι τέτοιο). Τό κάνω ὁμως, γιά νά δηλώσω ἀπλά καί ἀπερίφραστα, ὅπου αὐτό ἐπιβάλλεται κατ’ ἀνάγκη, ὅτι δέν ὑπάρχει σέ αὐτούς ἡ ἀλήθεια. Στή δεδομένη μάλιστα περίπτωση μπορῶ νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι δέν θά ἔπρεπε νά ταράζεται ἡ ψυχὴ σας βλέποντας τή σημαντική, ὡς πρὸς τήν ἐξωτερική ὀργάνωση καί πειθαρχία, ὑπεροχὴ τοῦ Καθολικισμοῦ σέ σύγκριση μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, γιατί αὐτό εἶναι “γῆ”».

– «Ὅταν στερεωθεῖτε στήν πίστη, θά ἀνακαλύψετε στή συνέχεια ἀμέτρητο ἀριθμὸ ἀποδείξεων σχετικά μέ τήν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί πίστεως: α) θεολογικοῦ, β) ἠθικοῦ, ἀσκητικοῦ καί γ) ἱστορικοῦ χαρακτήρα. Τότε θά σᾶς καταστεῖ ἀναμφίβολα σαφές ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία διακρίνεται ἀπό ὅλες τίς ἄλλες ἐκκλησίες σέ τρία ἐπίπεδα, γιατί:

- i) μόνη αὐτὴ ἀληθεύει πλήρως στή θεολογία της,
- ii) ii) μόνη αὐτὴ γνωρίζει τό μυστήριο τῆς χάριτος, τῆς ἀγίας ζωῆς, καί διαφυλάσσει στήν πληρότητα τῆς θείας χάριτος, καί
- iii) iii) εἶναι ἡ ἀρχαιότερη, ἡ θεμελιώδης, ἡ βασικὴ, ἀπό τήν ὁποία ἀποσχίσθηκαν κατὰ καιροῦς μεγαλύτερα ἢ μικρότερα τμήματα».

γ. «...μιά σημαντικὴ μερίδα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου κλίνει σήμερα νά ἀποδεχθεῖ μιά ἀπό τίς πιὸ ἐπικίνδυνες αἱρέσεις. Αὐτὴ ξεκινᾷ ἀπὸ τήν διαπίστωση ὅτι δῆθεν στίς ἡμέρες μας δέν ὑπάρχει οὔτε μιά ἐκκλησία πού νά ἔχει διαφυλάξει πλήρως τήν ἀλήθεια τῆς διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ· ὅτι καμμιά δέν

κατέχει σέ άπόλυτο βαθμό τή γνώση του μυστηρίου τής άγίας, χαρισματικής ζωής σέ ήθικό καί άσκητικό επίπεδο· ... Έπιθυμῶ μόνο κλείνοντας τό θέμα αυτό νά πῶ παρενθετικά ὅτι πολú θά ήθελα (καί γι' αυτό προσεύχομαι στον Θεό) έσεΐς νά μή πλανηθεΐτε μέ ὅλα αυτά, αλλά νά πιστεύετε άκράδαντα μέ τήν καρδιά καί μέ τό νοῦ ὅτι ύπάρχει πάνω στή γή εκείνη ή Μία, Μοναδική καί Άληθινή Έκκλησία πού ίδρυσε ὁ Χριστός».

Άκόμα για τήν οΐκουμενική κίνηση καί τήν «ένωση τῶν έκκλησιῶν» ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ίερόθεος έχει άναφέρει ὅτι ὁ άγιος γέροντας Σωφρόνιος του έλεγε ὅτι:

«Όποιος κάνει λόγο για "ένωση τῶν έκκλησιῶν" χωρίς νά τηροῦνται οΐ βασικές ὀρθόδοξες καί έκκλησιολογικές προῦποθέσεις, δηλαδή ή τήρηση τῶν δογμάτων, αυτός δέν γνωρίζει οὔτε τό ύψος τής ὀρθοδόξου θεολογίας, πού εΐναι ή θέωση, οὔτε τό βάθος στο ὅποιο έφθασαν ὁ Παπισμός καί οΐ Προτεστάντες μέ τήν απομάκρυνσή τους άπό τήν θεολογία τῶν Προφητῶν, τῶν Αποστόλων καί τῶν Πατέρων, άπό τήν Αποκάλυψη αυτού του Ίδιου του Χριστου, του άσάρκου καί σεσαρκωμένου Λόγου.

Ήτσι, άν δέν αντιμετωπισθῇ θεολογικά ή αίρεση του *actus purus*, δηλαδή ή αίρετική άποψη ὅτι στον Θεο ταυτίζεται ή άκτιστη οῦσία μέ τήν άκτιστη ένέργεια, ὅποτε ὁ Θεός έρχεται σέ έπικοινωνία μέ τήν κτίση καί τον άνθρωπο μέ κτιστές ένέργειες, δέν μπορεΐ νά γίνη λόγος για τήν λεγομένη "ένωση τῶν έκκλησιῶν". Άπό τήν αίρεση αυτή προέρχονται ὅλες οΐ άλλες αίρέσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων τό *filioque*, τό άλάθητο καί τό πρωτείο του Πάπα κ.α.».

6) Μετά άπό ὅλα τά παραπάνω, έχουν τεθεΐ έρωτήματα καί περι τής θεολογίας του άγιου Γέροντα. Υπήρξε μιá παρερμηνεία τῶν λόγων του καί κακοποίηση τῶν διδασκαλιῶν του άπό άνθρωπους πού έμειναν στο γράμμα καί δέν μόρεσαν νά προσεγγίσουν τό πνεῦμα του Γέροντα, χωρίς νά άντιληφθοῦν τήν ταπείνωση καί τήν άρχοντιά του, καί ὅτι ήταν καί αυτός άπό εκείνους πού μέ τό πνευματικό βίωμά τους έφθασαν σέ θέση νά μπορούν νά ποῦν «όψόμεθα τῷ Θεῷ καθως έστι». Πέρα άπό τους λόγους πού ή λογική τους δέν τους έπέτρεψε νά δοῦν παραέρα τά βαθύτερα νοήματα τής θεολογίας του καί «κώλυσαν» στο ὅτι ὁ Γέροντας χρησιμοποίησε τούτη ή τήν άλλη λέξη ή έκφραση, τήν ὁποία απομόνωσαν άπό τήν συνάφεια του ὅλου κειμένου του καί άνέπτυξαν ὡσαν νά τής εΐχε δώσει τό περιεχόμενο ὅπως

αὐτοὶ ἐξέλαβαν, γίνεται σαφές ὅτι εἴτε μεταχειρίστηκαν τοὺς θεολογικοὺς ὅρους μὲ μαθηματικὴ συλλογιστικὴ, φθάνοντας στὸ ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα μέσω τῆς προκρούστειας μεθόδου, εἴτε παραμερίζοντας τὴν ἀνάγκη οὐσιαστικῆς ἐπιχειρηματολογίας παραδόθηκαν σὲ μιὰ τυφλὰ προκατειλημμένη καὶ στείρα νομικιστικὴ κριτικὴ. Ὡστόσο ἡ κατανόηση τῶν βαθυστόχαστων κειμένων τοῦ ἁγίου Σωφρονίου, στὴν ὁποία ἡ δυσκολία ἐπιβαρύνεται καὶ λόγῳ τοῦ γεγονότος τῆς ρωσικῆς καταγωγῆς τοῦ Γέροντα, ποὺ συνεπάγεται κάποια διαφορὰ νοοτροπίας καὶ προσέγγισης τῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων, προϋποθέτει τὴν ἐκ μέρους μας ταπείνωση, καλὴ θέληση καὶ προσευχητικὴ διάθεση νὰ μᾶς δώσει ὁ Θεὸς καθαρότητα καὶ φώτιση νὰ ἐννοήσουμε τὰ ἀνώτερα. Τότε μόνο θὰ μπορέσουμε σὲ κάποια σημεῖα ποὺ ὁ Ἅγιος χρησιμοποιεῖ ὅρους ποὺ δὲν συναντῶνται στοὺς ἁγίους Πατέρες νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸν σκοπὸ ποὺ τὸ κάνει αὐτό, διακρίνοντας ὅτι τοὺς δίνει νόημα ὀρθόδοξο καὶ ὄχι τὸ νόημα ποὺ τοὺς ἔχουν δώσει μὴ Ὀρθόδοξοι, ἐκφραζόμενος ἔτσι ἀκριβῶς ὥστε νὰ μιλήσει στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ νὰ γίνῃ ἀντιληπτός στὴν ἐποχὴ του, καὶ πετυχαίνοντας ἔτσι νὰ ἀναιρέσει τὰ αἰρετικὰ καὶ ξένα στὴν εὐαγγελικὴ πίστη τῶν ἁγίων Πατέρων μας νοήματα.

Ἔτσι, στὴν θεολογία τοῦ ἁγίου Γέροντος συναντάμε τοὺς ὅρους «καθαρὴ πράξη» καὶ «καθαρὸ γεγονός»: «Ἡ Ἐκκλησία μας λέγει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μία Ὑπαρξη ἀυθύπαρκτη, ποὺ δὲν ἔχει ἐκτὸς ἑαυτοῦ της οὐδεμία ἄλλη αὐτοτελὴ ὕπαρξη, παράλληλη πρὸς Αὐτόν. Μᾶς λέγει περὶ τοῦ παντέλειου, ζῶντος καὶ κατέχοντος τὴν ἀπόλυτη πληρότητα τῆς πραγματωθείσης ὑπάρξεως Θεοῦ, δηλαδὴ μιᾶς ὑπάρξεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καθαρὴ πράξη. Καὶ ὅταν ἡ διάνοιά μας σταματᾷ σκεπτόμενη αὐτὴ τὴν Ὑπαρξη, Ἐκείνη, ἐξαιτίας τῆς ἀρχικῆς της πληρότητας, τῆς παρουσιάζεται ὡς καθαρὸ γεγονός. Ἀπορεῖ καὶ σιωπᾷ ἡ διάνοιά μας ἐνώπιον αὐτῆς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, διότι δὲν χωρᾷ αὐτὴ στὰ πλαίσια κατηγοριῶν τῆς σκέψεώς μας» (στὸ «Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ πρότυπο τῆς ἐνότητας τῆς Ἁγίας Τριάδος»). Ἐπίσης συναντάμε τοὺς ὅρους «καθαρὴ δυνατότητα» καὶ «καθαρὴ ἐνέργεια»: «Στὴν παρούσα δεδομένη πραγματικότητα δὲν εἴμαστε ἀκόμη πραγματοποιημένα πρόσωπα. Γινόμαστε πρόσωπα μόνο μετὰ τὴν πραγμάτωση τῆς δυνατότητας ἐκείνης ποὺ ὡς «καθαρὴ δυνατότητα» δημιουργεῖται ἐξαρχῆς ἀπὸ τὸν Θεό. Στὴν τελικὴ πραγμάτωσή του τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο ὀφείλει νὰ «ἐνεργοποιηθεῖ» ὡς τὸ τέλος «ἐν Χριστῷ»,

συνεπῶς νὰ καταστῆ «καθαρή ἐνέργεια»...» (στό «Το μυστήριο της πνευματικής ζωής»).

Εἰδικὰ ὁ ὅρος «καθαρή ἐνέργεια» εἶναι αὐτὸς ποὺ χρησιμοποιεῖται καὶ στὸν παπισμὸ ἀπὸ τὸν Θωμᾶ Ἀκινάτη («actus purus»). Βέβαια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοεῖ ἐδῶ ὁ ἅγιος Γέροντας ὅτι ἡ ἄκτιστη οὐσία ταυτίζεται μὲ τὴν ἄκτιστη ἐνέργεια, καὶ συνεπῶς ἡ χάρη εἶναι κτιστή, τὴν στιγμή ποὺ ὁ ἴδιος ἀλλοῦ, ὅπως ἀναφέραμε παραπάνω, ἐξηγεῖ ὅτι αὐτὸ τὸ δόγμα τοῦ παπισμοῦ εἶναι ἡ πηγὴ ὄλων τῶν αἰρετικῶν του διδασκαλιῶν. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος ἐξηγεῖ: «Παρότι χρησιμοποιοῦνται ἐδῶ οἱ ὅροι τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτη, ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ ἀμέσως νὰ διακρίνει πῶς ἡ σειρά τῆς σκέψεως καὶ οἱ ἀντιλήψεις μας διαφέρουν ἀπὸ ἐκεῖνες, ποὺ συναντοῦμε στὴν θωμιστικὴ θεολογία...». Ἐπίσης ἡ χρῆση αὐτοῦ τοῦ ὅρου ἀπὸ τὸ Γέροντα ἀντιτίθεται στὸ ἀφηρημένο «καθαρό εἶναι» τοῦ ὑπερπροσωπικοῦ ἀπόλυτου τοῦ Βουδισμοῦ.

Ὁ Ἅγιος χρησιμοποιεῖ τὸν παραπάνω ὅρο ἀναφερόμενος στὴν ἔννοια τῆς αεικινήσιας τοῦ Θεοῦ, ὅπου γι' αὐτὸ γιὰ παράδειγμα γράφει: «Τό θεῖο ὄν, ἀπόλυτα ἐνεργοποιημένο, ἀποκλείει τὴν παρουσία σέ Αὐτό μὴ ἐνεργοποιημένων δυνάμεων καὶ μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ μπορεῖ νὰ ὀρισθεῖ ὡς καθαρά ἐνέργεια». Ἡ διάκριση ἀκτίστης οὐσίας καὶ ἀκτίστης ἐνέργειας τηρεῖται καὶ ἡ συνέπεια εἶναι ἡ δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἔρθει σέ πραγματικὴ κοινωνία μὲ τὸ Θεὸ μέσω τῆς ἀκτίστου χάρης Του, ὅποτε μπορεῖ ἔτσι καὶ νὰ πετύχει τὴν πραγμάτωσή του ὡς πρόσωπο «ἐν Χριστῶ», ποὺ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς του.

Ἐνας ἄλλος παρεξηγημένος καὶ ἐπικρινόμενος ἀπὸ κάποιους βασικὸς ὅρος στὴν θεολογία τοῦ Γέροντα εἶναι αὐτὸς τῆς «Θεοεγκατάλειψης». Ὁμως ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος παρατηρεῖ: «Ὅσοι δὲν πιστεύουν στὸν Θεό, δὲν γνωρίζουν τὴ Θεοεγκατάλειψη. Τὴ θλίψη αὐτὴ περνοῦν μόνο ἐκεῖνοι ποὺ γνώρισαν ἤδη τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγωνίζονται μὲ ὅλες τίς δυνάμεις τους νὰ παραμείνουν ἐν Αὐτῷ. Ὅσο ἐντονότερα γεύθηκε ὁ ἄνθρωπος τὴν χαρὰ τῆς ἐνώσεώς του μὲ τὸν Θεό, τόσο βαθύτερα πάσχει ἀπὸ τὸν ἀποχωρισμὸ τοῦ ἀπὸ Αὐτόν». Γιὰ τὸν Ἅγιο Θεοεγκατάλειψη ἢ ἄρση τῆς Χάριτος δὲν σημαίνει ἀπουσία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωὴ πιστοῦ, ἀλλὰ παιδαγωγία ποὺ τὸν βοηθᾷ νὰ προσλάβει πιὸ πλούσια τὸ ἔλεος καὶ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ὁ γέροντας Σωφρόνιος, αὐτὴ τὴν ἐμπειρία τὴν ἐρμηνεύει μέσα ἀπὸ τὴν προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ στὴ Γεθησημανὴ καὶ τὸν Σταυρὸ Του. Ὁ Ἅγιος δὲν χωρίζει τίς

υποστατικά ένωμένες φύσεις του Χριστού, ούτε τις θεωρεί ως μία, όπως του καταλόγισαν μερικοί, αλλά σε συμφωνία με τους άγιους Πατέρες εξηγεί ότι ο Κύριος με την ενσάρκωσή Του «έκένωσεν έαυτόν μορφήν δούλου λαβών» και ή κένωσή Του κορυφώθηκε με την «του πάθους συγχώρησις», όπως γράφει και ο Άγιος Κύριλλος, που είναι ένα πραγματικό και αιματηρό γεγονός, κατά το οποίο «έν έαυτῷ τυποῖ τό ήμέτερον», όπως γράφει και ο άγιος Γρηγόριος Θεολόγος. Γράφει ο άγιος Γέροντας: «Όπως γνωρίζουμε από τό Εύαγγέλιο, ο Ίδιος ο Κύριος έζησε τήν άκρα έγκατάλειψη. Μέ τόν αιματηρό ιδρώτα κατά τήν προσευχή στή Γεθσημανή, στήν όποία παρέδωκε τά πάντα στόν Πατέρα Του, πάνω στόν σταυρό «άνεφώνησε φωνή μεγάλη... Θεέ μου, Θεέ μου, ινατί με έγκατέλιπες; ...(και) πάλιν κράξας φωνή μεγάλη άφήκε τό πνεύμα» (Μτ. 27, 46-50)». Ο Χριστός έκουσίως υπόμεινε στόν Σταυρό κατά τήν ανθρώπινη φύση Του, που στό πρόσωπό Του ήταν ένωμένη με τήν Θεότητα άσυγχύτως, άτρέπτως, άδιαιρέτως και άχωρίστως, τόν βαρύτερο πόνο του έγκαταλελειμμένου ανθρώπου, ώστε να σώσει όποιον έγκαταλελειμμένο τό θελήσει.

Άλλοῦ πάλι (στό «Όψόμεθα τῷ Θεῷ καθῶς έστι») ο άγιος Σωφρόνιος γράφει: «Ο Κύριος Ίησους ήρώτησε τόν Πατέρα: «Ίνα τί με έγκατέλιπες»; Φρονοῦμεν ότι επί του έπιπέδου τής Θεότητος δέν ήτο δυνατόν να επέλθη τοῦτο όντολογικῶς, τουτέστι να χωρισθῆ ο Πατήρ από του συναϊδίου και όμοουσίου Υίου Αὔτου. Πῶς λοιπόν να έννοήσωμεν άκριβῶς εκείνο, όπερ έγένετο εἰς τόν «άνθρωπον Χριστόν Ίησοῦν»;...Τό γεγονός, εἰς τό όποῖον νῦν αναφέρομαι, εἶναι ή «κένωσις» τής Θείας αγάπης. Ο Χριστός Ίησους, «ή εἰκῶν του Θεοῦ», Θεός ὢν κατ' οὐσίαν, ή ὡς εξέφρασε τοῦτο ο Άπόστολος Παῦλος, «έν μορφή Θεοῦ ὑπάρχων», έταπείνωσεν ο Ίδιος Έαυτόν έξ ὑπακοῆς πρὸς τόν Πατέρα μέχρι πλήρους άπαρνήσεως τής ανθρωπίνης Αὔτου θελήσεως, «μέχρι θανάτου θανάτου δέ σταυροῦ».

Όσον άφορά τό βιβλίο του παπικοῦ Ίωάννη του Σταυροῦ που αναλύει τήν κατάσταση τής θεοεγκατάλειψης, τό όποῖο μελέτησε ο γέροντας Σωφρόνιος, δέν αποδέχθηκε όλα όσα αναφέρει, αλλά μόνο κάποια ώφέλημα σημεία, που έκρινε ότι συμφωνοῦν με όσα διδάσκουν οί άγιοι Πατέρες. Όστόσο σημειώνει ότι στό σύνολό του μπορεῖ να βλάψει και χρειάζεται προσοχή. Γράφει στόν Δαυίδ Μπάλφουρ (στόν «Αγώνα Θεογνωσίας»): «Ένδέχεται ωστόσο να έχουν γεννηθεῖ μέσα σας όλες αυτές οί άμφιβολίες,

γιατί ὁ Ἰωάννης τοῦ Σταυροῦ διδάσκει τὸ ἀντίθετο» καὶ «Παρακαλῶ, γράψτε μου ὅπωςδήποτε γιὰ τὸ θέμα αὐτό (περὶ μετοχῆς στὴ θεία ζωή). Ἄν καὶ ἐγὼ ἔχω νὰ σᾶς κάνω προειδοποιητικὰ τὴν ἐξῆς παρατήρηση: Ἄν τὸ καταλάβετε μόνο διανοητικά, στηριχθήκατε στὸ βιβλίο τοῦ Ἰωάννου τοῦ Σταυροῦ”.

Τὴν ἐμπειρικὴ γνώση περὶ τῆς θεοεγκαταλείψεως μετέδωσε στὸν Γέροντα Σωφρόνιο ὁ πνευματικὸς ὁδηγός του, ὁ ἅγιος Σιλουανός, ποὺ τὴν εἶχε βιώσει ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν. Ὁ πρῶτος σταθμὸς σὲ αὐτὸ τὸ πολυετές βίωμά του ἦταν ἡ ἐμφάνιση τοῦ ζῶντος Χριστοῦ μπροστά του, ὅταν τοῦ κραύγασε μέσα στὴν ἀπελπιστικὴ του κατάσταση «Εἶσαι ἀδυσώπητος». Ὁ δεύτερος σταθμὸς ἦταν, ὅταν μέσα στὴν ἄρση τῆς χάριτος ὁ Κύριος τοῦ εἶπε: «Κράτα τὸν νοῦ σου στὸν Ἄδη καὶ μὴν ἀπελπίζου». Γενικῶς ὅμως ἡ θεοεγκατάλειψη εἶναι ἓνα συνηθισμένο γεγονός ποὺ συναντάμε στὶς ζωὲς ἁγίων προσώπων, τόσο στοὺς χρόνους τῆς Καινῆς, ὅσο καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ὅσον ἀφορὰ τὴν ἐπίσης παρεξηγημένη θεολογικὴ προσέγγιση τοῦ Γέροντα περὶ τῆς ἐνδοτριαδικῆς ζωῆς: «Τὰ τρία πρόσωπα τῆς Τριάδος ἀποκτοῦν τὴν ὑπόστασή τους κενώνοντας τὸ καθένα τὸν ἑαυτό του γιὰ νὰ δώσει “χῶρο” στὸ ἄλλο. Ἡ ἀλληλοπεριχώρηση τῶν Τριαδικῶν προσώπων εἶναι μία ἀέννη κένωση, ἓνας αἰώνιος Σταυρός», ὅπου κάποιοι θεωρήσαν ὅτι ἐδῶ μεταφέρεται «πατροπασχίτικα» ἡ σταυρικὴ κένωση στὴν προαιώνιον ὕπαρξη καθενὸς ἐκ τῶν Τριῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, προφανῶς ὁ Γέροντας ἐδῶ δὲν μεταφέρει τὸ αἱματηρὸ πάθος τοῦ Υἱοῦ ὡς ἄνθρωπος μέσα στὴν Ἁγία Τριάδα καὶ ἡ κένωση καὶ ὁ αἰώνιος Σταυρὸς ποὺ περιγράφει εἶναι οὐσιωδῶς διακριτὰ ἀπὸ τὴν σταύρωση ὡς ἄνθρωπος τοῦ Κυρίου καὶ ἀφορὰ ἀποκλειστικὰ τὴν θεία ζωὴ τῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδας, τὴν ὁποία εἶναι πολὺ φτωχὰ καὶ ἐλλειπῆ τὰ λόγια μας νὰ προσεγγίσουν καὶ νὰ περιγράψουν. Ὡστόσο οἱ θεόπτες ἅγιοι νηπτικοὶ Πατέρες μποροῦν μέσα ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ ἡσυχαστικὴ ζωὴ τους νὰ συλλάβουν μέσα σὲ κάποιες ἐκλάμψεις θείου φωτὸς κάποιες ἄρρητες περιγραφές της, τὶς ὁποῖες στὴν συνέχεια μποροῦν νὰ προσπαθήσουν νὰ μᾶς τὶς μεταφέρουν καὶ νὰ τὶς ἐκφράσουν μὲ κτιστὰ ρήματα, ὅπως ἔπραξε καὶ ὁ Γέροντας Σωφρόνιος.

Ἄν ὅμως δὲν ὑπάρξει καλὴ θέληση, ταπείνωση καὶ προσευχή, ὅπως ἀναφέραμε καὶ στὴν ἀρχή, δὲν μποροῦμε νὰ διακρίνουμε τοὺς μαργαρίτες, ἀπὸ τὰ ἄχρηστα, τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν πλάνη, ὅπως ὁ διάσημος Ρῶσος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας Α.Ι. Ὀσίπωφ, ποὺ ἔγραφε

για τον Άγιο ότι «αυτός ο άνθρωπος βρίσκεται σε κατάσταση βαθιάς και συνάμα πολύ λεπτής πνευματιστικής μαγείας... Σήμερα παρατηρείται μία τάση να αγιοποιούνται άνθρωποι που άμφισβητούσαν. Ολόκληρο το Άγιον Όρος τιμά τον Σαχάρωφ ως άγιο. Το πνεύμα μαγείας επιχειρείται να επικυρωθεί, όπως ακριβώς έκαναν και οι Ρωμαιοκαθολικοί...» (Ι.Μ.Μ.Βατοπαιδίου, «Γέροντας Σωφρόνιος ο Θεολόγος του άκτίστου φωτός: Πρακτικά διορθοδόξου έπιστημονικού συνεδρίου»). Όλο το Άγιο Όρος λάθος λοιπόν, και ο καθηγητής με το μυαλό του σωστός, χωρίς βέβαια καθόλου επιχειρήματα της προκοπής. Για περιπτώσεις σαν αυτή ο Άγιος είχε γράψει: «Καί εκείνο που σάς διηγήθηκα δεν είναι άκίνδυνο να λέγεται σε ανθρώπους που δεν γνώρισαν την πνευματική ζωή και δεν είναι ικανοί να διακρίνουν τη χάρη από την πλάνη, αλλά θέλουν να τά εξηγοούν όλα με έπιστημονικό τρόπο. Νά διηγείται, δηλαδή, κάποιος στους ανθρώπους ότι ο Κύριος συχώρησε άμαρτίες ή κάτι άλλο παρόμοιο, σημαίνει να δίνει “τό άγιον τοίς κυσί”. Άγνοώντας έντελώς τη θεωρία του φωτός (του νοερού, του άύλου) και τά άλλα φαινόμενα της πνευματικής ζωής, όπως για παράδειγμα τό πένθος, οι άνθρωποι τον δυσφημοούν και τον διασύρουν» (στο «Αγώνας Θεογνωσίας»).

7) Τέλος, άλλο ένα σημαντικό ζήτημα είναι αν ο γέροντας Σωφρόνιος έχει κάνει θαύματα, ώστε να υπάρχουν και θεία σημεία που δικαιολογούν την αγιοκατάταξή του.

Κατ' αρχήν θα αναφέρουμε κάποια γεγονότα, που γνωρίζουμε από τους ίδιους που συνέβησαν ή από αυτόπτες μάρτυρες: Τα πρώτα χρόνια του Γέροντα στην Άγγλία κάποιος Άγγλος έχασε τον δρόμο του και βρέθηκε στα χαμένα στο μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου, όποτε ο Γέροντας τον είδε από μακριά και τον εύλόγησε. Ο Άγγλος έφυγε, χωρίς να δώσει σημασία, αλλά όταν τον γνωρίσαμε μετά από πολλές δεκαετίες είχε πια νυμφευθεί Όρθόδοξη και είχε έτσι βαπτισθεί και ο ίδιος.

Άσθενής, γνωστή του γέροντα είχε νοσηλευθεί σε νοσοκομείο στην Ελλάδα και μες στην δύσκολη δοκιμασία της είχε επικαλεσθεί τον Γέροντα και ένιωσε ανακούφιση. Μόλις επέστρεψε στο Μοναστήρι, πριν του διηγηθεί του Άγιου τί συνέβη, της τό είπε εκείνος.

Την ήμέρα της κοιμήσεώς του άγιου Γέροντα τοποθέτησαν ένα άρρωστο παιδί κάτω από το σκήνωμά του και από τότε ή υγεία του άρχισε να βελτιώνεται.

Θαῦμα εἶναι καὶ πῶς ὁ Ἄγγλος Bohr ἐπέτρεψε προσωπικὰ στὸν γέροντα Σωφρόνιο νὰ εἰσέλθει γιὰ νὰ μείνει στὴν Ἀγγλία καὶ νὰ φτιάξει τὸ μοναστήρι του. Κάποιοι ἀντὶ γιὰ θαῦμα, θεωρήσαν ὅτι μπήκε μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Δαυὶδ Μπάλφουρ, ὁ ὁποῖος ὅταν ὁ Γέροντας ἦρθε στὴν Ἀγγλία, βρισκόταν ἀκόμα σὲ σύγχυση, μπλεγμένος σὲ καταστάσεις τῆς πολιτικῆς, πρὶν ἔρθει σὲ ἐπίγνωση καὶ μετανοήσει λίγα χρόνια ἀργότερα. Μὲ ὅποιο τρόπο καὶ νὰ συνέβη αὐτὸ τὸ γεγονός, δὲν παύει νὰ παραμένει θαῦμα, γιὰτὶ ὁ Γέροντας δὲν εἶχε νὰ προσφέρει κάτι στὴν χώρα ποὺ προσερχόταν ὡς ἀντάλλαγμα ἀπὸ ὅσα θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ ζητηθοῦν, χαρακτηριζόμενα μόνο μὲ οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ὅρους, παρὰ μόνο εἶχε νὰ δώσει κάτι πνευματικό, πράγμα δύσκολα ἀντιληπτὸ καὶ ἐκτιμητὸ γιὰ τὴν ἡγεσία τοῦ τόπου, τὸ ὁποῖο ἦταν ἡ προσευχή.

Ὅσο γιὰ τὸν Μπάλφουρ, ποὺ γιὰ πολλὰ βρέθηκε κατηγορούμενος εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδας, συμπαρασύροντας μάλιστα σὲ κάποιες περιπτώσεις καὶ τὸν ἅγιο Γέροντα στὶς κατηγορίες, πράγμα βέβαια παράλογο, γιὰτὶ ὁ Γέροντας ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος ἀφιερωμένος στὴν πνευματικὴ ζωὴ ποὺ εἶχε ἐπιλέξει καὶ δὲν συμμετεῖχε στὰ λάθη τοῦ Μπάλφουρ, ἀντίθετα ἦταν ἐκεῖνος ποὺ μὲ τὴν ἐπίμονη ἀγάπη του καὶ τὴν προσευχὴ του γιὰ τὸ ἐκπεσόντα ἀδελφὸ, κυριολεκτικὰ ἀνέσυρε ζωντανὸ αὐτὸν μέσα ἀπὸ τὴν θάλασσα τῆς ἀθεΐας ποὺ εἶχε βουλιάξει γιὰ πολλὰ ἔτη, ὑπηρετῶντας τὰ διεθνή γεωπολιτικὰ συμφέροντα τῆς πατρίδας του. Καὶ αὐτὸ ἦταν ἴσως τὸ μεγαλύτερο θαῦμα τοῦ Ἁγίου, δηλαδὴ τὸ πῶς κατάφερε καὶ ἔμεινε δίπλα σὲ μιὰ ψυχὴ ποὺ τόσο ἔχασε τὸ δρόμο της, ἀπὸ μοναχὸς καὶ ἱερέας, κατέληξε ἄθεος τῶν βρετανικῶν ὑπηρεσιῶν πληροφοριῶν, ἀποκτώντας συνάμα καὶ οἰκογένεια, καὶ ἀφοῦ ὁ ἅγιος Σωφρόνιος τῆς ἐδείξε τόσο ἀγάπη, τὴν βοήθησε τελικὰ νὰ ἐπανεύρει τὴν πίστη της καὶ νὰ ζήσει μέχρι τέλους μέσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς λαϊκὸς μὲ μετάνοια καὶ δάκρυα. Εἶναι προφανὲς ὅτι πλέον μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάληξη, ἂν ὁ Θεὸς τὸν δέχθηκε καὶ τὸν συγχώρεσε, ποὺ συγχωρεῖ τοὺς πάντες ποὺ μετανοοῦν γιὰ πᾶν ἀμάρτημα, τότε οἱ ὅποιες κατηγορίες ἐπὶ τοῦ θέματος, εἴτε κατὰ τοῦ Μπάλφουρ, εἴτε κατὰ τοῦ ἁγίου Γέροντα, εἶναι μετέωρες καὶ ἀδύνατον νὰ σταθοῦν καὶ νὰ βροῦν δικαίωση μὲ κανένα τρόπο. Μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ ὁ Ἅγιος ἔσωσε μιὰ ψυχὴ ἀπὸ τὰ κατάβαρα τοῦ Ἄδη καὶ αὐτὸ βέβαια εἶναι τὸ μεγαλύτερο θαῦμα ποὺ μπορεῖ νὰ υπάρξει ποτέ.

Τέλος, ένα θαῦμα ἦταν και ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τοῦ ἁγίου Σωφρονίου, γιατί ἔζησε ἐπὶ σαράντα χρόνια χωρὶς στομάχι, μετὰ ἀπὸ τὴν ἐγχείριση ποῦ τοῦ τὸ ἀφαίρεσαν, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν περίμεναν οἱ γιατροὶ ὅτι θὰ ἐπιβιώσει.

Ἀκολουθεῖ τὶ λέει γιὰ τὸ συγκεκριμένο ζήτημα, δηλαδή γιὰ τὰ θαύματα τοῦ Γέροντα, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ζαχαρίας τῆς Ἱ.Μ. Ἐσσεξ ὁ ὁποῖος ἔζησε τὴν μισὴ ζωὴ του δίπλα στὸν Ἅγιο, στὴν ὁμιλία του, «Εἰσαγωγή στὴ θεολογία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου» στὸ τριήμερο Διορθόδοξο Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο «Γέροντας Σωφρόνιος, ὁ Θεολόγος τοῦ Ἀκτίστου Φωτός» ποῦ ἔγινε τὸ 2007 στὴν Ἀθήνα:

«Ὁ Γέροντας εἶχε πλούσια φύση. Προπαντῶς ὅμως κατακοσμήθηκε μὲ πολλὰ καὶ μεγάλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶδαμε νὰ γίνονται ἀρκετὰ θαύματα, ἐν ὅσο ζοῦσε, τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, καὶ μετὰ τὸν θάνατό του. Ἀρκετοὶ ἄνθρωποι μὲ ἀνίατες ἀσθένειες θεραπεύθηκαν, τὰ δεσμὰ στείρων γυναικῶν λύθηκαν, ψυχασθενεῖς ἤρθαν πάλι στὴν φυσιολογικὴ τους λειτουργία, καὶ προπαντὸς πολλοὶ τεθραυσμένοι ἀπὸ τὴν νόσο τῆς ἀμαρτίας ἐν γένει, ἀνορθώθηκαν. Ἀμέτρητοι εἶναι ἐπίσης ἐκεῖνοι, ποῦ μὲ τὴν διδασκαλία του ζωοποιήθηκαν, καὶ ὄχι λίγοι αὐτοὶ ποῦ διαβάζοντας τὰ βιβλία του, ἔγιναν μοναχοὶ καὶ μοναχές.

Μερικοὶ γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν πῆραν τὸ ὄνομα του γέροντά του Σιλουανοῦ.

Ἀποφεύγουμε σκοπίμως νὰ τονίσουμε τὰ θαύματα, γιατί πιστεύουμε πῶς οὔτε ἐκεῖνος θὰ τὸ ἤθελε. Ἦταν πάντοτε ὁ ἄνθρωπος τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ (τῆς ἄκρας ταπείνωσης). Κάθε ἐπαφὴ μαζί του δὲν ἦταν συνήθης. Ἦταν ἄνοιγμα ζωῆς καὶ θεωρίας, καὶ ὁ παραμικρὸς λόγος του πληροφοροῦσε μὲ τὴν Χάρη ὅσους τὸν προσέγγιζαν. Προσευχόταν μὲ ἔνταση, ἐκτενῶς γιὰ τοὺς πάσχοντες, ἀλλὰ χαιρόταν περισσότερο ἀπὸ τὸ θαῦμα (τῆς θεραπείας), ὅταν ὁ λόγος του καὶ ἡ προσευχή του, μεταποιοῦσαν τὴν καρδιά τους. Ἀγωνιζόταν νὰ μειώσει τὸν πόνο τους, ἀλλὰ ἐκδαπανιόταν μέχρι τέλους, προκειμένου νὰ διακονήσει τὸ μεγαλύτερο καὶ σημαντικότερο θαῦμα τῆς πρόσκαιρης υπάρξεως, τὴν ἔνωση τοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ Ζώντος καὶ Αἰωνίου Θεοῦ. Φρονοῦμε πῶς σὲ αὐτὸ πρέπει νὰ παραμείνει ἡ ἔμφαση καὶ μετὰ τὸν θάνατό του». Πολλὰ θαυμαστὰ σημεῖα ἀγιωσύνης τοῦ Γέροντα ἔχει λοιπὸν δείξει ὁ Θεὸς, ἥδη ἐνῶ ἀκόμα ζοῦσε ὁ Ἅγιος.

Κλείνοντας για τον Άγιο Σωφρόνιο θα θέλαμε να αναφερθοῦμε στην αποδοχή του, ἡ ὁποία πέρα ἀπὸ τὶς ὅποιες μεμονωμένες ἀντιδράσεις στὴν ἀγιοκατάταξή του, αὐτὴ εἶναι γενικὴ. Τὴν ὁμολογία ὅτι ὀλόκληρο τὸ Ἅγιο Ὅρος τιμᾶ τὸν Γέροντα Σωφρόνιο ὡς ἅγιο, ἤδη πρὶν τὴν ἀγιοκατάταξή του, τὴν ἔχουν δώσει ἀκόμα καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς κατήγορους του (βλέπε παραπάνω τὰ ὅσα ἔχει γράψει γιὰ τὸν Γέροντα ὁ Ρῶσος Θεολόγος Α.Ι. Ὁσίπωφ). Μάλιστα τὸ 2008 πρὸς τιμὴ τοῦ Γέροντα ἡ Ἱερὰ Μονὴ Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους διοργάνωσε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία τὸ Γ' Διορθόδοξο Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο, ὅπου μιλήσαν καὶ πολλοὶ ἐκλεκτοὶ ὁμιλητές, μοναχοί, ἱερωμένοι καὶ ἐπιστήμονες, γνωστοὶ γιὰ τὰ παραδοσιακὰ ὀρθόδοξα φρονήματά τους.

Ἀπὸ τὸν σλαβόφωνο κόσμο, πολὺ ἐνδιαφέρουσα γιὰ τὸν Ἅγιο Σωφρόνιο εἶναι ἡ μαρτυρία πού ἔδωσε ὁ Σέρβος Ἐπίσκοπος πρώην Ἐρζεγοβίνης Ἀθανάσιος Γιέφτιτς, στὸ παραπάνω συνέδριο. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, ἐκφράζει τὴν σχέση τῆς πνευματικῆς κληρονομιάς πού ἔλαβε ἀπὸ τὸν πνευματικὸ του πατέρα, Ἅγιο Ἰουστῖνο Πόποβιτς, μὲ τὴν πνευματικὴ κληρονομιά τοῦ Ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου καὶ τοῦ Γέροντος Σωφρονίου, ἐνταγμένες μέσα στὴν ἀποστολικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση τῆς Μίας Ἁγίας Ἐκκλησίας. Γράφει: «Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος εἶναι ἓνας ἄνθρωπος βαθύτατος, πολυδιάστατος, πολύπλοκος. Τὸν γνώρισα πρῶτα ἀπὸ τὸ βιβλίο του γιὰ τὸν ἅγιο Σιλουανό, πού τὸ εἶχε στείλει στὸν Γέροντα Ἰουστῖνο (Πόποβιτς). Τὸ διάβασα στὶς ἀρχές τοῦ 1960 σὲ πολυγραφημένη ρωσικὴ ἔκδοση τῶν Παρισίων, πού ἀργότερα κυκλοφόρησε τυπογραφημένη. Θαύμασα τὸν πλοῦτο καὶ τῶν δύο· καὶ τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ καὶ τοῦ Γέροντος Σωφρονίου. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού μὲ ἐντυπώσισε περισσότερο κατὰ τὴν προσωπικὴ μου συνάντηση μὲ τὸν Γέροντα Σωφρόνιο, ἀργότερα τὸ 1992, ἓνα περίπου χρόνο πρὶν ἀναχωρήσει γιὰ τὸν οὐρανό, εἶναι ὅτι ἦταν ἄνθρωπος βαθιὰ διψασμένος γιὰ τὴν ἀληθινὴ ζωὴ, βαθιὰ διψασμένος γιὰ τὸ Ζῶντα Θεό καὶ ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης, μιᾶς ἐπώδυνης καὶ χαροποιοῦ ἀγάπης»... «Ὅταν τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1992 ἐπισκέφθηκα τὸν Γέροντα Σωφρόνιο ὡς ἐπίσκοπος καὶ ἐξομολογήθηκα (εἶχε ἀρχίσει ἤδη ὁ πόλεμος στὴν Βοσνία), ἐκεῖνο πού μοῦ ἔκανε τὴν πιὸ βαθιὰ ἐντύπωση ἦταν κυρίως αὐτὴ ἡ αἴσθηση τῆς χάριτος πού ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ αὐτόν. Ἡ μοναχικὴ ζωὴ, ὅλος ὁ ἀγώνας, ἡ ἄσκηση “ПОДВИГ” –ὠραία σλαβικὴ λέξη πού σημαίνει κίνηση πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ

κίνηση πρὸς τὰ ἄνω— γίνεται γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό· νὰ γευθοῦμε τὴν χάρη καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Ζῶντος καὶ Ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ»... «Ἡ χάρη, λέγει ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, μᾶς διατηρεῖ σὲ ζωντανή κοινωνία μὲ τὸν Θεό, ἐνῶ ἡ προσευχή καὶ ὅλες οἱ ἀσκήσεις ἀνοίγουν τὸ εἶναι μας στὸν Θεό, ἔτσι πού νὰ μὴν κλεινόμαστε στὸν ἑαυτὸ μας, στή φτώχεια, στή μηδαμινότητά μας. Ἀλλοιῶς εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη ἡ ἄβυσσος τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως... Καὶ ὁ Γέροντας Σωφρόνιος ἔζησε αὐτὴν τὴν χαρὰ τῆς συναντήσεως μὲ τὸ φῶς τῆς θείας χάριτος, μᾶς τὴν ἔδειξε καὶ τὴν ἔδωσε. Εἶναι πολὺ φοβερό νὰ κλεινόμαστε στὸν ἑαυτὸ μας. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος ζοῦσε τὸν κίνδυνο τοῦ αὐτοπεριορισμοῦ μας, ἀλλὰ ζοῦσε καὶ τὴν χαρὰ τοῦ ἐν μετανοίᾳ ἀνοίγματός μας πρὸς τὸ Ζῶντα Θεό»... «Ἀποτελεῖ μεγάλο δῶρο τοῦ Θεοῦ γιὰ ὅλη τὴν Ὀρθοδοξία καὶ γιὰ ὅλον τὸν κόσμον ὁ Γέροντας Σωφρόνιος. Βασικὴ μαρτυρία του εἶναι ὅτι, ἐάν ἡ ζωὴ μας, ἀκόμη καὶ ἡ μοναχικὴ, δέν εἶναι ζωὴ ἐν χάριτι, ζωὴ τῆς ἰδίας θείας χάριτος, δηλαδή τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ μέσα μας, ζωὴ πού μᾶς δίνει ἡ εἰλικρινὴς καὶ ὀρθὴ πίστη, τὸ ἅγιο Βάπτισμα, ἡ Θεία Εὐχαριστία, τότε εἴμαστε πτωχοὶ καὶ γυμνοί».

Ἄλλη σημαντικὴ μαρτυρία ἀπὸ τὸν σλαβόφωνο κόσμον γιὰ τὸν ἅγιο Σωφρόνιο εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ Ρώσου Ἀρχιμανδρίτου Ἀλυπίου Kastalskij τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σεργίου, πού ἐξηγεῖ πῶς ἔγινε ὁ Ἅγιος ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὸν Ρωσικὸ λαό, παρόλους τοὺς προβληματισμούς, τὶς ἀμφιβολίες καὶ τὴν κριτικὴ πού δέχθηκε στὴν πορεία πρὶν ἡ ἀλήθεια ἐπικρατήσῃ καὶ σεβαστοῦν ὅλοι αὐτὸν τὸν πατέρα, πού ἔμπρακτα ἔδειξε τὴν ἀγάπη στὸν λαό του: «Τὸ ὄνομα τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα ἀρχιμανδρίτη Σωφρονίου ἔγινε γνωστὸ στή Ρωσία μετὰ τὴν ἔκδοση στό Παρίσι τοῦ βιβλίου “Ὁ Γέροντας Σιλουανός”. Αὐτὸ τὸ βιβλίον ἔφτασε μὲ παράνομο τρόπο στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωση καὶ προκάλεσε συγκλονιστικὴ ἐντύπωση στὸν πιστὸ λαό καὶ, ἰδιαίτερα, στὴν νεολαία, ἡ ὁποία στὰ μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ ’70 ἄρχισε νὰ μετέχει στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Παρὰ τὶς ἀπαγορεύσεις τῶν διωκτικῶν ἀρχῶν στὴν διάδοση τῆς πνευματικῆς λογοτεχνίας, τὸ βιβλίον τοῦ πατρὸς Σωφρονίου ἀντιγράφηκε σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα καὶ διαδόθηκε ἀνάμεσα στοὺς Ὀρθοδόξους. Πολλές φορές εἶχε ἀκουστεῖ ὅτι ἄνθρωποι πού βρισκόνταν μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ὅταν διάβασαν τὸ βιβλίον “Ὁ Γέροντας Σιλουανός”, ἄλλαξαν τὴν ζωὴ τους καὶ ἔγιναν ἐνθερμοὶ Χριστιανοί. Μέσα στὴν ἀδελφότητα τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σεργίου ὑπάρχουν κάποιοι, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὴν ἐπίδραση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἄφησαν

τήν ματαιότητα τοῦ κόσμου καί ἔγιναν μοναχοί»...«Στόν ἀναγνώστη δέν μποροῦσε νά μή γεννηθεῖ τό ἐρώτημα: Ποιός εἶναι ὁ πατέρας Σωφρόνιος; Πῶς κατόρθωσε τόσο βαθιά νά κατανοήσει τήν ἐξαιρετη προσωπικότητα τοῦ Γέροντα Σιλουανοῦ; Ἀπό ποῦ ἀπέκτησε ὁ πατέρας Σωφρόνιος τέτοια ἄνεση στήν περιγραφή τῶν δύσκολων ζητημάτων τῆς Θεολογίας καί τῆς ἀσκητικῆς; Ἄν τό “ὅμοιο γνωρίζεται ἀπό τό ὅμοιό του” καί μονάχα τό πνευματικό μπορεῖ μέ ἀσφάλεια νά ἀναφερθεῖ στό πνευματικό, τότε γίνεται ὀλοφάνερο ὅτι ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου ἦταν ἄξιος μαθητής τοῦ διδασκάλου του καί ὁ ἴδιος βρισκόταν σέ ὑψηλό επίπεδο πνευματικῆς ζωῆς»...«Δυστυχῶς, μερικοί ἀναγνώστες στήν Ρωσία, ἀνάμεσά τους καί ὁ διάσημος καθηγητής Ἀ. Ἰ. Ὀσίπωφ καί μερικοί ἰδεολογικά προσκείμενοι πρὸς αὐτόν ἱερεῖς, εἶδαν μέ δυσπιστία τό πνευματικό ἔργο τοῦ Γέροντα καί τοῦ ἄσκησαν δριμεία κριτική. Κατηγόρησαν τόν ἀρχιμανδρίτη Σωφρόνιο γιά ὑπερηφάνεια, κενοδοξία καί ἀκόμα γιά πνευματική μαγεία... Μέ αὐτόν τόν τρόπο, ὁ καθηγητής Ὀσίπωφ κατηγόρησε ὄχι μόνο τόν Γέροντα ἀλλά ὀλόκληρο τό Ἅγιο Ὄρος γιά διάδοση πνεύματος μαγείας. Κανένα σοβαρό θεολογικό ἐπιχείρημα δέν παρουσιάζει ὅμως πού νά στηρίζει τήν γνώμη του»... «Οἱ κριτικές πού ἐμφανίστηκαν στόν ἐκκλησιαστικό τύπο, ἔφεραν ἀναταραχή στούς ἐκκλησιαστικούς κύκλους καί καθυστέρησαν τήν διάδοση τοῦ βιβλίου στήν Ρωσία.”Ἐτσι, ὁ ἠγούμενος ἑνός γνωστοῦ μοναστηριοῦ θεώρησε ὅτι φαινόταν πῶς τό βιβλίο περιεῖχε κάποια περίεργη αἴρεση καί διέταξε τούς ἀδελφούς μοναχοῦς του νά τό κάψουν στήν αὐλή του. Τώρα ὅλη αὐτή ἡ πολεμική πέρασε στό παρελθόν. Τό 2006 ἡ Λαύρα τῆς Ἁγίας Τριάδος–Ἁγίου Σεργίου ἐξέδωσε τό βιβλίο “Ὁψόμεθα τόν Θεόν καθὼς ἐστι” σέ 10.000 ἀντίτυπα καί καμία νέα παρεξήγηση μέ ἀφορμή αὐτό δέν προέκυψε ξανά. Στήν σύγχρονη Ρωσία ἔχουν ἐκδοθεῖ ὅλες οἱ γνωστές στήν Δύση ἐργασίες τοῦ Γέροντα, οἱ ὁποῖες παρουσιάζουν ζήτηση, μονίμως ἐπανεκδίδονται καί ἀποκτοῦν ὄλο καί μεγαλύτερη δημοσιότητα. Οἱ βασικοὶ ἐκδότες τῶν βιβλίων τοῦ Γέροντα Σωφρονίου στήν Ρωσία εἶναι ἡ Λαύρα τῆς Ἁγίας Τριάδος–Ἁγίου Σεργίου, πού τυπώνουν τά βιβλία του μέ τήν εὐλογία τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας καί πάσης Ρωσίας Ἀλεξίου II, καί οἱ ἐκδόσεις “Προσκυνητής”. Τά συνολικά ἀντίτυπα τῶν βιβλίων τοῦ ἀρχιμανδρίτη Σωφρονίου, πού κυκλοφόρησαν στήν Ρωσία, δέν μποροῦν νά προσδιοριστοῦν ἐπακριβῶς. Ἐνα ἀπό τά βιβλία, “Ὁ Γέροντας Σιλουανός”, ἐκδόθηκε στήν Ρωσία σέ περίπου 1.000.000 ἀντίτυπα»...«Ὁ ἀρχιμανδρίτης

Σωφρόνιος, μεγάλος άσκητής, θεολόγος και πνευματικός συγγραφέας, κατόρθωσε νά ένηλικιωθεΐ έν Χριστῶ, ὡστε νά πάψουν νά έπικρατοῦν ὅποιεσδήποτε έθνικές διαφορές και νά μή διακρίνονται “οὔτε Σκύθης οὔτε Ἰουδαῖος ἢ Ἑλλην”. Άλλά τό γεγονός ὅτι εύρισκόμενος ἤδη σέ προχωρημένη ἡλικία και μέ βεβαρυμένη σωματική ὑγεία, ὀκτώ φορές έπισκέφτηκε τήν Ρωσία, μαρτυρεΐ τό πόσο αγαποῦσε τήν πατρίδα του και τόν λαό του. Δέν διέκοψε τήν πνευματική σχέση μέ τήν Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία... Μετά τήν κατάρρευση τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος στήν Ρωσία ξεχύθηκε ένα ὀλόκληρο ρεῦμα από άπρόσκλητους ιεραποστόλους από τίς ΗΠΑ, τήν Εὐρώπη και τήν Ἀσία, οἱ ὅποιοι έπεδίωκαν νά διασπάσουν τήν ένότητα τῆς Ρωσικής Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, νά έλέγχουν πνευματικά τόν ρωσικό λαό, νά διακόψουν τήν έπαφή του μέ τήν Ὁρθοδοξία τῶν προγόνων του και νά προσηλυτίσουν αὐτόν σέ μία σειρά από νεομοδίτικες ψευδοχριστιανικές διδασκαλίες. Σέ αὐτούς τούς δύσκολους καιρούς στό τέλος τῆς ζωῆς του ὁ Γέροντας προέτρεπε ὅλα τά τέκνα τῆς Ρωσικής Ἐκκλησίας νά μείνουν συσπειρωμένα κάτω από τό ὠμόφορο τοῦ Πατριάρχη. “Ενας από τούς Ρώσους πνευματικούς μοιράστηκε μέ τόν Γέροντα Σωφρόνιο τίς άμφιβολίες του πού προκλήθηκαν από ὀρισμένα άρνητικά γεγονότα στήν ζωή τῆς Ρωσικής Ἐκκλησίας. Ὁ Γέροντας στήν άπάντησή του έγραψε: “... Ἰκετεύω τήν άγιότητά σας νά είσακούσει τήν φωνή μου πού εἶναι αὐτή ενός άμαρτωλοῦ ανθρώπου: Μείνετε πιστοί μέ ὅλες τίς δυνάμεις σας μόνο στό Πατριαρχεῖο. Συνεχίστε άκόμα και μέχρι “ὁμολογίας” (για νά μήν πῶ μαρτυρεῖστε άκόμα και μέχρι θανάτου). Ἡ σωτηρία βρίσκεται μονάχα εκεί. Ὅλες οἱ άλλες κινήσεις, παρότι έξωτερικά στήν ὄψη μοιάζουν μέ εύσεβεῖς, ανήκουν σέ δυτικούς έχθρούς. Μέ αὐτές θά έρθει μόνο τό σχίσμα, τό μίσος και ἡ άπώλεια ὅλων. Σās γράφω μέ πλήρη επίγνωση τῆς ὑπευθυνότητάς μου άπέναντι στον Θεό και τήν Ἐκκλησία πού έχει άγιασθεῖ από τό πολύτιμο Αἷμα τοῦ Ἐνσαρκωμένου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ»... «Πολλοί μοναχοί και λαϊκοί έπικαλοῦνται τό ὄνομα τοῦ Γέροντα Σωφρονίου στίς προσευχές τους και έλπίζουν στήν σύντομη αναγνώρισή του. Στήν Ρωσία ἤδη διεξάγονται προσπάθειες για νά έτοιμασθεῖ ἡ εἰκόνα τοῦ πατρός Σωφρονίου μέ τήν έλπίδα ὅτι στό μέλλον θά τιμᾶται ὡς άγιος από ὅλες τίς εκκλησίες».

Από τίς πιό σημαντικές μαρτυρίες άνάμεσα στους Ἑλληνες για τόν Ἅγιο Σωφρόνιο εἶναι αὐτή τοῦ άγίου Πορφυρίου, ὁ ὅποιος εἶχε παραδεχθεῖ ὅτι

συναντιόνταν οί δύο τους πνευματικά κατά τήν διάρκεια τῆς προσευχῆς, βρισκόμενοι ὁ ἕνας στό Ἑσσεξ καί ὁ ἄλλος στό Μήλεσι, ὅπου γι' αὐτό τὸ γεγονός τοῦ εἶχε ἀπευθύνει καί ἐπιστολή. Γράφει ὁ δρ. Κλείτος Ἰωαννίδης (στό βιβλίο του «Γέρων Πορφύριος, Μαρτυρίες καί ἐμπειρίες»): «Χάρη στό διορατικό χάρισμά του ὁ Γέρων Πορφύριος γνώριζε καί τή μορφή ἐνός ἄλλου μεγάλου Γέροντος τῶν ἡμερῶν μας, τοῦ Ρώσου Γέροντος Σωφρονίου, κτίτορος καί Προηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου στό Ἑσσεξ τῆς Βρετανίας, ὁ ὁποῖος, ἀνάμεσα στ' ἄλλα βιβλία, ἔγραψε καί τὸ παγκόσμια γνωστό καί μεταφρασμένο σέ πολλές γλώσσες 'Ὁ Γέροντας Σιλουανός'. Κοντὰ στό Γέροντα Σιλουανό, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀνακηρύχθηκε ἅγιος τὸ 1989, ὁ Γέρων Σωφρόνιος εἶχε ζήσει ἐννέα ὀλόκληρα χρόνια. Ὅπως, λοιπόν, ὁ ἴδιος ὁ Γέρων Σωφρόνιος μᾶς εἶπε τὸ Νοέμβριο τοῦ 1990, ὅταν εἶχαμε τή μεγάλη εὐλογία νὰ τὸν συναντήσουμε καί νὰ συνομιλήσουμε μαζί του στό Ἑσσεξ, συναντιόνταν οἱ δύο Γέροντες κάθε βράδυ στίς προσευχές τους καί γνώριζαν πολὺ καλά ὁ ἕνας τή μορφή τοῦ ἄλλου, χωρὶς ποτὲ νὰ ἔχουν δεῖ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο μὲ τοὺς φυσικοὺς ὀφθαλμοὺς τους»...ὁ γέροντας Σωφρόνιος «ἀνέθεσε σ' ἕνα ὑποτακτικό του ἱερομόναχο νὰ μᾶς γράψει ἐπὶ λέξει τὰ ἀκόλουθα: "Γράφουν δι' ἐμὲ τέτοια μεγάλα ἐπαινετικά λόγια; Καί πῶς μπορῶ νὰ εἶπω ὅτι εἶμαι τέτοιος; Θὰ ἦτο παράδοξος μία τοιαύτη μαρτυρία περὶ ἐμαυτοῦ. Τὸ γεγονός ἔχει ὡς ἐξῆς. Πρὸ δεκαετίας περίπου, κατὰ τήν πρωτοβουλίαν τοῦ πατρὸς Πορφυρίου καί τήν μεσολαβήσει κάποιου κοινοῦ γνωστοῦ, εἶχεν ὀρισθῆ ἡμερομηνία καί ὥρα κοινῆς προσευχῆς. Ἐκτοτε δὲ ἐδραιώθη μεταξύ ἡμῶν ἡ ἀμοιβαία προσευχή". Πράγματι δὲ ἐνθυμοῦνται μερικοὶ στό Ἰσυχαστήριον ὅτι ὁ Γέρων Πορφύριος τοὺς εἶχε πεῖ νὰ μὴ τὸν διακόψουν ὀρισμένη βραδινὴ ὥρα, διότι εἶχε πνευματικὴ ἐν προσευχῇ συνάντησι μὲ τὸ Γέροντα Σωφρόνιο. Τέτοιες πνευματικὲς συναντήσεις γιὰ κοινὴ προσευχὴ συνήθιζε ὁ Γέροντας Πορφύριος νὰ ἔχει καί μὲ πνευματικά του τέκνα, πού βρισκόνταν σὲ μακρινούς τόπους. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ π. Πορφυρίου, τὴν ὁποία ἀναφέρει ὁ Γέρων Σωφρόνιος, πραγματοποιήθηκε μὲ τὴν ἀποστολὴ τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς, τῆς ὁποίας ἀντίγραφο μᾶς ἔδωσε τὸ πνευματικὸ τέκνο τους, πού μεσολάβησε:

**"Γέροντα Σωφρόνιε,
Σ' ἀσπάζομαι ἐν Χριστῶ.**

Ἡ τάδε μοῦ ἔπε, ὅτι θέλετε νὰ συναντηθοῦμε. Καὶ ὅτι μὲ καλεῖτε νὰ ῥθῶ στὴν Ἀγγλίαν καὶ ὅτι ἐὰν δὲν μπορῶ νὰ ῥθῶ ἐγὼ ἐκεῖ, θὰ ἔρθετε ἐσεῖς στὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ῥθῶ, ἀλλὰ καὶ δὲν θέλω νὰ ὑποβληθεῖτε ἐσεῖς στὸν κόπον νὰ ἔρθετε, καὶ ἐπειδὴ γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς δὲν ὑπάρχουν ἀποστάσεις, θὰ μπορούσαμε νὰ συναντηθοῦμε στὴν προσευχή, λέγοντας τὸ «Κύριε Ἰησοῦ, Χριστὲ ἐλέησόν με», στὶς 31 Αὐγούστου, Κυριακή, 1980 καὶ ἀπὸ ὥρας 12 μεσονυκτίου ἕως 12.30 μετὰ μεσονύκτιο (10.00-10.30 ὥρα Ἑλλάδος). Ἐκτὸς ἂν ἔχετε ἄλλη δουλειὰ καὶ ἔρθετε στὴν Ἑλλάδα. Σ' ἀσπάζομαι ἐν Κυρίῳ μετὰ τῆς συνοδείας σου, εὐχόμενος ὑγείαν ψυχῆς καὶ σώματος.

**Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης
Ἱερομόναχος Πορφύριος Μπαῖρακτάρης”».**

4. Ἐπίλογος.

Ὁ Ἅγιος Σωφρόνιος στὸ κείμενό του «Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ πρότυπο τῆς ἐνότητας τῆς Ἁγίας Τριάδος» ἀντιτίθεται δυναμικὰ σὲ κάθε προσπάθεια μεταφορᾶς καὶ ἐφαρμογῆς παπικοῦ τύπου πρωτείου στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὅπως δείξαμε παραπάνω σαφέστατα καὶ κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, διαφοροποιώντας τὴν Ὁρθοδοξία ἀπὸ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα πιστεύω, ὡς τὴν μόνη ἀλήθεια. Δὲν εἶναι καθόλου τυχαίον, ὅτι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος συνηθίζει νὰ καλεῖ στὸν οὐρανὸ τοὺς Ἁγίους Του σὲ ἡμέρες ἰδιαίτερης σημασίας καὶ χαρακτηριστικῶν ἐορτῶν, κάλεσε αὐτὸν τὸν Ἅγιο τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, ἡ ὁποία θαυματουργικῶς «ἐκύρωσε τὰ δόγματα τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὰ ὁποῖα οἱ ἅγιοι Πατέρες σοφῶς ἔδογματίσαν», ἐνῶ τὴν ἐπομένη τῆς ἐορτῆς τῆς ἐκοιμήθηκε καὶ ὁ ἅγιος Παῖσιος, πού τὴν εἶχε δεῖ ὀλοζώντανη μπροστὰ του σὲ ὄραμα. Τὴν ἴδια ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξη ἱερὴ παρακαταθήκη μᾶς ἄφησαν καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύγχρονοι ἅγιοι Γέροντες, ἅγιος Πορφύριος, ἅγιος Ἰάκωβος καὶ λοιποὶ, εἴτε μὲ τὸν λόγο τους, εἴτε μὲ τὸ ἔμπρακτο παράδειγμά τους, πέρα ἀπὸ ὀποιοδήποτε ἐπιμέρους σφάλμα, πού μπορεῖ νὰ εἶπε ἢ ἔπραξε κάποιος ὡς ἄνθρωπος σὲ κάποια χρονικὴ στιγμή. Θὰ ἀναφερθοῦμε στὸ σημεῖο αὐτὸ στὴν ἀπάντηση, ὡς ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὴ, σὲ σχετικὴ ἐρώτηση πού τοῦ ἔκαναν, τοῦ ἁγίου Ἐφραῖμ τοῦ Κατουνακιώτη μετὰ ἀπὸ προσευχή, ὅτι «ὁ Οἰκουμενισμὸς ἐμφορεῖται ἀπὸ ἀκάθαρτα πνεύματα». Εἶναι πραγματικὰ παράδοξο καὶ

άκατανόητο, πῶς, ἐνῶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔπραξε καλὰ καὶ εὐλογημένα καὶ τοὺς ἀγιοκατάταξε, ὥστόσο δὲν συμβαδίζει μὲ τὶς διδαχὰς τοὺς σὲ αὐτὰ τὰ καίρια καὶ οὐσιαστικὰ ζητήματα γιὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸ πολίτευμα καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως. Εἶναι σὰν νὰ μᾶς λέει κατὰ κάποιον τρόπο «νά, σᾶς προσφέρουμε τοὺς Ἁγίους σας, ποὺ σᾶς ἐκφράζουν πραγματικά, νὰ τοὺς ἀκολουθεῖτε, χωρὶς νὰ παύετε, ὅτι καὶ νὰ κάνουμε, νὰ μένετε καὶ μαζί μας γιὰ χάρη τους».

Ἡ ἀγιοκατάταξη τοῦ ἁγίου Σωφρονίου θὰ μπορούσε νὰ διαδραματίσει καὶ ἓνα ἄλλο σημαντικὸ ἐνοποιητικὸ καὶ κατευναστικὸ ρόλο στὸ ἄλλο κρίσιμο ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα, αὐτὸ τοῦ Οὐκρανικοῦ. Ἔτσι, ἀφοῦ ἡ ἀγιοκατάταξή του ἔγινε ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, γιὰ τὸ αὐτὸ ὑπαγόταν ἡ Ἱερὰ Μονὴ του, ὅμως ὡς πρὸς τὴν καταγωγή του ὁ Ἅγιος ἦταν Ρῶσος, θὰ μπορούσε νὰ ἀποτελέσει τὸ πρόσωπο αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου μιὰ ἀφορμὴ προσέγγισης τῶν δύο ἀντιπαρατιθέμενων Ἐκκλησιῶν στὸ Οὐκρανικὸ, πράγμα ποὺ ἔδειξε καὶ ἡ δήλωση τοῦ Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίων, ἐπικεφαλῆς τοῦ Συνοδικοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, λίγες μέρες μετὰ τὴν ἀγιοκατάταξη, στὴν συνάντησή του μὲ τὸν [Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Ἐλπιδοφόρο](#) μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Μητροπολίτη Νέας Ὑόρκης καὶ Βορείου Ἀμερικῆς τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀντιοχείας, κ. Ἰωσήφ στίς 24 Ὀκτωβρίου 2019: «Πιστεύω πῶς δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ συνάντηση πραγματοποιήθηκε λίγο μετὰ τὴν ἀνακοίνωση τοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου γιὰ τὴν ἀγιοκατάταξη τοῦ γέροντα Σωφρονίου Σαχάρωφ. Πιστεύω ὅτι ὁ πατέρας Σωφρόνιος προσεύχεται γιὰ τὴν ἀγαπημένη του Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ὅσο καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινούπολης, τὴν ὁποία διακόνησε καὶ στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ στὴν Ἀγγλία σὲ δύσκολους καιρούς. Ἡ προσευχὴ αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ διατηρήσουμε τὴν ἐνότητα τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὶς ὁποῖες προσευχόμεστε σὲ κάθε λειτουργία».

Ἄλλοι γέροντες, ποὺ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο μὲ τοὺς ἤδη ἀγιοκαταταγμένους σύγχρονους γέροντες, ἀξίζουν νὰ ἀγιοκαταταχθοῦν γιὰ τὸ ὀρθόδοξο ἀσκητικὸ τους φρόνημα καὶ τὴν θυσιαστικὴν προσφορὰ τους στὴν μοναχικὴ ζωὴ, καὶ γενικὰ στὴν Ἐκκλησία, εἶναι ὁ γέροντας Φιλόθεος

Ζερβάκος, ὁ γέροντας Αἰμιλιανὸς ὁ Σιμωνοπετρίτης, ὁ γέροντας Ἐφραῖμ τῆς Ἀριζόνας, ὁ ἄφθαρτος γέροντας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἀγάθωνος Βησσαρίων. Ἀνάμεσα στοὺς Ἁγίους, ποὺ ἀναφερθήκαμε ἐπιλεκτικὰ δὲν συμπεριλάβαμε τὸν πιὸ πρόσφατο ἀγιοκαταταγμένο, τὸν Ἅγιο Ἐδέσσης Καλλίνικο, μένοντας στοὺς ἄλλους, ποὺ ἦταν ὅλοι γέροντες, καὶ στὴν πλειοψηφία τους ὀλιγογράμματοι. Ἴσως, τὸ ὅτι ἀνάμεσά σὲ ὅλους αὐτοῦς τοὺς ἀγιοκαταταγμένους γέροντες δὲν ὑπῆρχε κανένας ἀρχιερέας, νὰ ἀποτέλεσε ἓνα ἔναυσμα γιὰ τὸ Οἴκουμενικὸ Πατριαρχεῖο νὰ ἀγιοκατατάξει στὴν παρούσα χρονικὴ στιγμὴ τὸν Ἅγιο Ἐδέσσης Καλλίνικο, ὥστε νὰ ὑπάρχει καὶ κάποιος ἀπὸ τὴν τάξη τῶν ἀρχιερέων στὴν χορεία τῶν σύγχρονων ἀγιοκαταταγμένων Ἁγίων, ὥστε νὰ φανεῖ ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν τάξη τους προέρχονται ἅγιοι, καὶ ὄχι μόνο ἀπὸ τοὺς ἀπλοϊκοὺς γέροντες. Τότε ὅμως θὰ μπορούσαμε νὰ προτείνουμε τὴν ἀγιοκατάταξη τουλάχιστον ἄλλων δύο ἀρχιερέων, τοῦ μακαριστοῦ Ἀντωνίου Σιατίστης καὶ τοῦ μακαριστοῦ Αὐγουστίνου Καντιώτη, τῶν ὁποίων ἡ βιοτὴ καὶ τὰ τέλη ἦταν ὅσια καὶ εἰρηνικά. Μόνο βέβαια νὰ δίνεται κάποιος χρόνος ἀπὸ τὴν μιὰ ἀγιοκατάταξη στὴν ἄλλη, χωρὶς βιασύνες, ὥστε ἡ ἐπώαση τῶν ἀγιοκατατάξεων, ὡς μιὰ χρονοβόρα διαδικασία, νὰ γίνεται σωστά.

Ὅλες αὐτὲς οἱ σύγχρονες ἀγιοκατατάξεις εἶναι θεῖο δῶρο, γιὰ τοὺς δύσκολους καιροὺς ποὺ ἔρχονται, καὶ νάτοι ἤδη ἤρθαν, στοὺς ὁποίους θὰ ἀποτελέσουν γιὰ μᾶς σημαντικὸ στήριγμα, ἐνίσχυση, ἐφόδιο, καὶ παρηγοριά, καταφεύγοντας στὴ βοήθειά τους καὶ στὶς πρεσβεῖες τους στὸν Κύριο, ὥστε νὰ ἀνταπεξέλθουμε στὶς δοκιμασίες. Ὁ Ἅγιος Πορφύριος εἶχε πεῖ πρὶν κοιμηθεῖ «Μὴν λυπηθεῖτε ὅταν θὰ φύγω ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ, γιατί τότε θὰ εἶμαι πιὸ πολὺ κοντά σας καὶ θὰ μπορῶ νὰ σᾶς βοηθῶ πολὺ περισσότερο».

Πηγές.

1. Ἱερομόναχου Ἰσαάκ, «Βίος Γέροντος Παϊσίου τοῦ Ἀγιορείτου», Ἱερὸ Ἑσχαστήριον Ἁγίου Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, 2012.
2. Ἁγίου Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου, «Βίος καὶ Λόγοι», Ἱ.Μ. Χρυσοπηγῆς, 2015.

3. Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος, «Ὁ Μακαριστὸς Ἰάκωβος Τσαλίκης», Οὐρανός, 2014.
4. Γέροντος Ἰωσήφ Βατοπεδινοῦ, «Ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστῆς», Ψυχοφελὴ Βατοπεδινά, Ἰ.Μ. Βατοπαιδίου, 1983.
5. Γέροντος Ἰωσήφ Βατοπεδινοῦ, «Ὁ Χαρισματοῦχος Ὑποτακτικὸς – Γέροντας Ἐφραῖμ ὁ Κατουνακιώτης», Ψυχοφελὴ Βατοπεδινά, Ἰ.Μ. Βατοπαιδίου, 2018.
6. Ἀρχιμ. Χερουβεῖμ, «Δανιήλ Κατουνακιώτης – Σύγχρονες Ἀγιορείτικες Μορφές, 4», Ἰ.Μ. Παρακλήτου, Ὠρωπὸς Ἀττικῆς, 2009.
7. Μητροπολίτης Ἰγνάτιος Τριάντης (Βερατίου), «Ὁ Γέροντας τῆς Πάτμου-Ἀμφιλόχιος Μακρῆς (1889-1970)», Ἰ.Μ. Εὐαγγελισμοῦ, Πάτμος, 2009.
8. Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Ἀγώνας Θεογνωσίας – Ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου μετὸν Δ. Μπάλφουρ», Μετάφραση ἀπὸ τὰ ρωσικά: Ἀρχιμ. Ζαχαρίας, Ἰ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 2004.
9. Μητροπολίτου Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, «Διάλογος Γέροντος Σωφρονίου τοῦ Ἐσσεξ καὶ Δ. Μπάλφουρ».
10. Μητροπολίτου Πισιδίας Μεθοδίου Φούγια, «Θεολογικαὶ καὶ Ἱστορικαὶ Μελέται – Συλλογὴ Δημοσιευμάτων καὶ μὴ, Σύμμικτα Ἐκκλησιαστικά», Τόμοι 14^{ος} καὶ 15^{ος}, Ἀθήνα, 2003.
11. Τοῦ ἰδίου, «Ὁρθοδοξία ἀλὰ Λατινικά (ἢ Δυτικοῦ Τυπικοῦ)».
12. Ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου Σαχάρωφ, «Οἰκοδομῶντας τὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ μέσα μας καὶ στοὺς ἀδελφούς μας», Τόμοι Α΄, Β΄ καὶ Γ΄, Ἰ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 2014.
13. Πρωτοπρ. Ἄγγελος Ἀγγελακόπουλος, «Ἀρχιμ. Σωφρόνιος Σαχάρωφ καὶ Οἰκουμενισμός».
14. Πρωτοπρ. Θωμᾶ Βαμβίνη, «Σχόλια σὲ μιὰ θεολογικὴ τραγωδία. Ἀπάντηση στὸν π. Ἰωάννη Διώτη».
15. Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ πρότυπο τῆς ἐνότητας τῆς Ἁγίας Τριάδος».
16. Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Τὸ μυστήριον τῆς πνευματικῆς ζωῆς», Μετάφραση ἀπὸ τὰ ρωσικά: Ἀρχιμ. Ζαχαρίας, Ἰ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 2010.

17. Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Ὁψόμεθα τῷ Θεῷ καθὼς ἐστι», Μετάφραση ἀπὸ τὰ ρωσικά: Ἀρχιμ. Ζαχαρίας, Ἰ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 1992.

18. Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), “Ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης”, Μετάφραση ἀπὸ τὰ ρωσικά: Ἀρχιμ. Ζαχαρίας, Ἰ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 1992.

19. Ἰ.Μ.Μ.Βατοπαιδίου, «Γέροντας Σωφρόνιος ὁ Θεολόγος τοῦ Ἀκτίστου Φωτός: Πρακτικὰ Διορθοδόξου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου», Ἅγιον Ὄρος: Ἰ.Μ.Μ.Βατοπαιδίου, 2008.

20. Πρωτοπρ. Θωμᾶ Βαμβίνη, «Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος καὶ ἡ ἀποδοχὴ του ἀπὸ τοὺς Ρώσους».

21. Δρ. Κλείτου Ἰωαννίδη, «Γέρων Πορφύριος, Μαρτυρίες καὶ Ἐμπειρίες», Ἱερὸ Ἡσυχαστήριον «Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος», 1994.

Πηγή : <https://www.antibaro.gr/article/>